Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 21 август 1968 йил, чоршанба ◆ № 195 (14.057). ◆ Баҳоси 2 тийин.

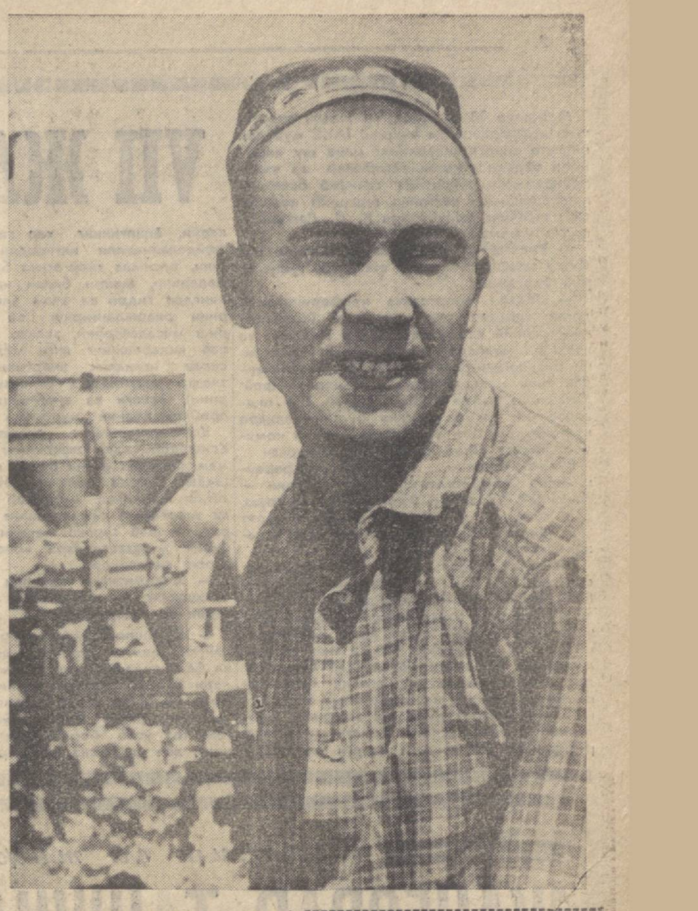

БЕКОБОД районидаги 1.«Дальварзин» совхозининг кенг пахтазорларида ҳосилга-ҳосил қўшиш учун кураш қизғин давом этяпти. Механизаторлар ва миришкор сувчилар шу кеча-кундузда айниқса ғайрат кўрсатишяпти. Механизатор ғўзани культивация қиляпти, уни суғориш учун жўяк очяпти, сувчи эса экинга об-ҳаёт тараяпти. Чапдаги суратда: иккинчи бўлимнинг бош сувчиси Тожибой Отабоев иш устида.

△

Қўчқор ҚОДИРОВни Оққўрғон районидаги Войтинцев номли колхоз аъзолари уста пахтакор дейишади. Ўртоқ Қодиров бошлиқ звено коллективи бу йил 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан «оқ олтин» олиш ва етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»ларда териш мажбуриятини олган. Суратда: Қ. Қодиров пахтазорда.

А. Абалян фотолари.

МУСОБАҚА ШАРТЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

СУРЪАТ СУСАЙТИРИЛМАСИН!

Бухоро пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси Сурхондарё области миришкорларининг тажрибасини беш кун давомида ўрганди. Меҳмонлар Жарқўрғон районидаги «Социализм» ва Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозларида ғўзаларнинг ҳолати жуда яхши эканлигини таъкидладилар. Бу хўжаликлар гектар бошига қирқ центнердан ингичка толали пахта етиштириш учун курашмоқдалар. Ғўза кўсаклари очилай деб қолган, лекин деҳқонлар ғўза парваришини тўхтатмай, культивация ва суғоришни давом эттирмоқдалар.

«Ҳазорбоғ» совхозида меҳмонларни кенг қаторларда ўстирилаётган ғўзалар қизиқтирди. Бу хўжаликда бутун майдоннинг қарийб 90 процентида ғўзалар ана шундай кенг қаторларда ўсмоқда. Пахтакорлар ҳосилнинг бешдан тўрт қисмини машинада териб олишга аҳд қилганлар. «Зангори кема»ларнинг ҳаммаси теримга шай қилиб қўйилган.

Сурхондарё областидаги пахтазорларнинг асосий қисмида мўл ҳосил пишиб етилмоқда. Ўзаро текшириш бригадаси ана шундай умумий хулосага келди. Шу билан бирга, бухороликлар бир қанча хўжаликларда ғўза қатор ораларини ишлаш кўпинча кетма-кет суғориш билан алмаштирилаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Мусобақадош дўстлар сурхондарёликларни ғўза парвариши суръатларини сусайтирмасликка чақирдилар. (ЎзТАГ).

МИРЗАЧЎЛЛИКЛАР МАСЛАҲАТИ

Тошкент областининг пахтакорлари юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун барча имкониятларга эга. Мирзачўлдан келган ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Сирдарё область партия комитетининг секретари М. Умбетов Тошкент область партия комитетининг 19 августда бўлиб ўтган мажлисида ана шу ҳақда гапирди. Ҳозир пахтазорларда зўр бериб ҳосил тўпланмоқда. Оққўрғон, Юқори Чирчиқ ва Бўка районларидаги хўжаликларда ғўзаларнинг ҳолати айниқса яхши. Янгийўллик пахтакорлар чигит қайта экилган участкалардаги ғўзалар парваришини кучайтиришга бутун кучни сафарбар эта олдилар.

Оққўрғон районидаги кўпгина хўжаликларнинг пахтазорлари бегона ўтлардан тозаланган, юзлаб «зангори кема»лар теримга тайёр қилиб қўйилган. Шу билан бир қаторда мусобақадош дўстлар Бекобод, Бўка ва Ўрта Чирчиқ районларидаги бир қанча колхоз ва совхозлар ғўза культивациясини вақтидан олдин тўхтатиб қўйганликларини, 2-«Далварзин» ва «Чаноқ» совхозларида эса пахтазорларни бегона ўтлар босиб кетганлигини таъкидлаб ўтдилар.

Аниқланган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгиланди. (ЎзТАГ)

ПАХТА САНОАТИНИНГ ПЕШҚАДАМЛАРИ

КАТТА ТЎЛҚИН

Шаҳрихонда бу заводнинг ташкил топганига қирқ йилдан ошди. Шу бир кичик қишлоқ жойда ишчилар туғилганига ҳам шунча бўлди.

Ҳа, қаранг, ўшанда тетапоя қилган кичкинагина пахта тозалайдиган корхонамиз йирик янги машина асбоблар билан ишлайдиган, қанчадан қанча пахтани тозалаб, толалаб, навлаб, тойлаб берадиган заводга айланди. — дейди мағрурланиб шу корхона бунёдкорларидан бири пенсионер Салим ота Шайдуллаев, — унинг довруғи энди ҳамма ёққа кетди, қанчаю байроқ, мукофотлар оляпти...

Шу завод кишиларининг меҳнатию ҳаёти, ютуқларию режалари ҳақида қисқа ҳикоя қилмоқчимиз, озмоз далилу рақамлар келтирмоқчимиз.

МЕҲНАТ ОЙНАСИ

Ҳа, Салим ота айтмоқчи, завод ишчи-хизматчиларининг меҳнат довруғи кетган. Бугунги довруғи, бугунги ютуғи уларнинг чўққиларга интилаётгани далили, гувоҳи. Бугунги ютуғи кечагидан кўп, ўтган кунгидан беқиёс ошиқ.

Мана шу йилнинг ярим йиллик якунлари нима дейди: пул ҳисобида пландагидан 644 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Буни хом ашёга айлантириб ҳисоблаганда, 529 тонна кўп тола ишланган бўлади. Умуман, тола ишлаб чиқариш 103,3 процент бажарилди.

Шуниси қувончлики, завод пландан ташқари фойда келтирувчи корхонага айланди. Шу олти ойда пландан ошиқча 138 минг сўм фойда қилинди. Беш йилдирки, завод ўзига корхона фонди ажратаётир. Ўтган йили 21 минг сўм пул шу фонд учун олиб қўйилди.

МУКОФОТ УСТИГА МУКОФОТ

Завод ишчи ва хизматчилари пахта тозаловчиларнинг республика, ҳатто бутуниттифоқ мусобақаларида дадил қатнашиб келаётирлар. Сабаб, ўз куч ва ғайратларига, идрок билан тутаётган ишларига ишонадилар. Яна кейинги қаторда эмас, олдинги сафларда кўкрак кериб қадам ташлашяпти. Қўлларида байроқлар.

Фақат ўтган йилнинг ўзида республика пахта тозалаш саноати министрлиги ва касаба союзлари республика комитетининг уч марта, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг бир марта байроқларини олдилар. 1967 йилнинг тўртинчи квартали учун эса СССР енгил саноати министрлиги ва касаба союзининг иккита кўчма Қизил байроғига сазовор бўлдилар. Уларнинг бири юксак меҳнат маданияти учундир.

Бу йил зафар нишоналари — байроқлар яна кўпаядиганга ўхшайди. Биринчи ва иккинчи кварталларда марказдан — Москвадан байроқлар ҳадя қилинди. Бир декада учун Тошкентдан ҳам ҳукумат байроғи топшириб кетишди.

Ўтган бир ярим йил мобайнида байроқлар билан ва алоҳида етти бор берилган пул мукофотлари жами деярли қирқ минг сўмни ташкил этади. Заводнинг кўпчилик ходими шу мукофотни олиш шарафига муяссар бўлди.

Бу мукофотлар яна янги мукофотлар олиб келади. Бу заводда одатга кириб қолган.

ТЎЛҚИН

Ютуқлар завод меҳнаткашлари, уларнинг орасида партия бюросининг ташкилотчилиги, маъмурият ташаббуси, касаба союзи, комсомол ташкилотлари фаолияти мевасидир. Улар кейинги йилларда завод ишлаб чиқаришини партия кўрсатмалари бўйича янгича услуб ва илмий асосларда ташкил этмоқдалар. Завод ўзининг узоққа — 1966—70 йилларга мўлжалланган режаларига эга. Бу янгича планда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари белгиланган. Янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқариш маданиятини, эстетикасини ошириш, техника хавфсизлиги масалалари планнинг мағзини ташкил этади. Агар шулар юзага чиқарилса, беш йиллик охири — етмишинчи йилда меҳнат унумдорлиги 8,6 процент ошади.

Бу узоқни кўзлаган план асосида шу йилнинг режаси яратилди. Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш (НОТ) юзасидан анчадан буён комиссия ишляпти. Бош инженер Комилжон Файзиев раҳбар бўлган бу комиссия ҳозиргача йигирма икки марта йиғилиш ўтказди. Уларда кўрилган ва қабул қилинган ўттиз беш хил тадбир изчил амалга ошириляпти.

Булар завод ҳаётида катта бир тўлқиндир.

ШУ ЗАВОД БАҒРИДА...

Заводни юксакликка кўтараётган омиллардан бири — бу кадрлардир. Булар завод коллективининг ўзлари вояга етказган кишилардир. Завод директори Турсунбой Каримов, бош инженер Комилжон Файзиевдан тортиб ҳамма шу корхона қучоғида камол топди ва шу корхонанинг етакчилари, ишбошилари бўлиб қолди. Улар заводни идрок билан илм-фан ютуқлари асосида бошқармоқдалар, корхонанинг мураккаб ишларини юргизмоқдалар.

Билимсиз, юксак малакасиз, тажрибасиз янги-янги техника билан ускуналанган замонавий корхонанинг қон томирларини урдириш, унинг юраги — одамларни, онгли тадбиркор, сиёсий-маданий тинмай ўсаётган кишиларни — олға, чўққиларга етаклаш мумкин эмаслиги энди ҳар қачонгидан ҳам равшан. Қанчаю қанча кадрлар шу район, область ва ҳатто республика корхоналарига, масъул ишларга учирилган бўлса ҳам, заводда ҳозир ўн бир киши махсус олий, ўттиз беш киши махсус ўрта маълумот билан меҳнат қилмоқда. Ўттиздан кўп киши сиртдан махсус олий ва ўрта ўқув юртларида билим олмоқда. Жуда кўп киши область, республика миқёсида ташкил қилинаётган курсларда билим олишга, малака оширишга муваффақ бўлаётир.

ИЖОДКОРЛАР, ХУЖАЙИНЛАР

Коммунист Жўрабой Аҳмедовни — Шаҳрихонликлар, бошқа шаҳар ва районлардаги касбдошлари — ҳамма танийди. Ўн беш йил бўляптики, у завод довруғини кўтараётганларнинг пешқадами. Жўравой бошчилик қилаётган тола чиқариш цехининг 3-сменаси меҳнат унумдорлигини ошириш, техникани тўла қувватда ва баракали ишлатиш, социалистик мусобақа, коммунистик меҳнат учун кураш ташаббускори. Шу сменада коммунистик меҳнат зарбдори деган ҳаракат бошланди. Бу ҳаракат кенг қулоч ёйди. Ҳозир завод ишчиларининг ярмидан кўпини ташкил этган бригадаларга, алоҳида ишчиларга коммунистик меҳнат илғорлари деган ном берилди.

Эндиликда бутун завод коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номни олиш учун курашмоқда. Бу мақсадда ҳар бир ишчи, хизматчи ўз зиммасига аниқ мажбуриятлар олиб ишламоқда. Бу борада Адҳам Абдуазимов бошлиқ иккинчи смена ишчилари алоҳида ташаббус билан меҳнат қилмоқдалар. Корхонада Абдуллажон Усмонов, Сотиболди Маърупов каби 50 дан кўп доңгдорлар борки, уларнинг кўкрагида социалистик мусобақа илғорлари значоги ярқирайди. Рўзиохун Исмоилов, Муртазо Исмоилов, Василий Васильев, Алексей Маркелов, Эмирвали Аблазизов, Машраб Мулашев ва бошқа жуда кўп ишчилар меҳнат намуналарини кўрсатиб, мусобақанинг олдинги сафида боряптилар.

Завод ишлаб чиқаришига янги-янги техникани жорий қилиш, ихтирочилик йўлида ишчи ва техник ходимларнинг ташаббусини кўтариш, илғор корхона, цех бригадаларнинг иш тажрибаларини ўрганиш, ёйиш, етакчи кадрларнинг иш фаолиятларида марказий ўринларда бўлмоқда. Ҳозирги пайтда янги тозалаш цехи қурилмоқда, заводдаги кўп мураккаб ва қўл кучи билан бажариладиган ишлар механизациялаштирилди. Бунда ихтирочиларнинг роли катта бўлди.

Тайёрлов пунктлари — заводнинг қаноти, қўли. Москва, Бўз районларидаги барча тайёрлов пунктларида механизация тобора кенг жорий қилинмоқда. Бир неча йилдан буён тайёрлов пунктидан пахталар қопсиз, техника ёрдами билан ортилиб ташилмоқда. Тайёрлов пунктларида бунт бузувчи РБ-20 маркали машиналар, 2-СБС маркали қуритиш барабанлари ва бошқа янги техника воситалари тобора кўп ишга солиняпти, қўшимча зарур объектлар қурилмоқда.

МЕҲНАТКАШЛАР УЧУН

Одамларга ғамхурлик — ютуқлар асоси. Завод партия бюроси, касаба союз ташкилоти, дирекция буни яхши тушуниб, ишчи ва хизматчиларга тобора катта ғамхўрлик кўрсатмоқда. Ҳар бир соҳада ишчи-хизматчилар ана шу ғамхўрликка сазовор бўлишяпти.

Мана бир неча мисол: 50 кровать сиғадиган шифохона қуриб битказилаётир. Завод қошидаги тиббий пунктда физиотерапевтик хона очилиб, махсус даволаш аппаратлари билан жиҳозланди. Завод атрофида иккита артезиан қудуғи қазилиб, ундан хўжалик уйларига, завод цехларига сув олиб борилди. Заводнинг ўзида тенг ярмига арзонлаштирилган нархда иссиқ таом ташкил қилинди.

Ёз пайтларида кишиларнинг дам олиши ва даволаниши учун айниқса катта ғамхўрлик қилинаётир. Арслонбобда дам олувчилар учун тўртта палата қурилди ва у кровать, кўрпа-ёстиқлар билан таъминланди. Шу ёз ичида беш юзга яқин кишининг кўркам жойларга бориб дам олиши уюштирилди. Ҳозиргача элликдан кўп киши — асосан ишчилар — Ўш, Чортоқ ва бошқа дам олиш, даволаниш жойларига бориб келдилар. Бундай дам олиш учун биргина завод фондидан тўрт минг сўм пул сарфланди.

* * *

Ҳозир завод коллективи янги мавсумга қизғин тайёргарлик кўрмоқда.

Москва район пахта тозалаш заводининг меҳнат севар ишчи ва хизматчилари қўлга киритган ютуқларни мустаҳкамлаш, беш йилликнинг учинчи йилини катта зафарлар билан якунлаш ҳаракатидалар.

И. Ф. ОПАНАСЮК,
Андижон областидаги Москва пахта тозалаш заводининг меҳнат ва иш ҳақи бўйича катта инженери.

У. ОХУНЖОНОВ,
журналист.

ЎЛМАС САНЪАТКОР ХОТИРАСИ

Номини воқеалардан ажратиб бўлмайдиган кишилар бор. Уларнинг номини эшитишингиз билан беихтиёр ўша ном билан боғлиқ бўлган воқеалар ёдингизга тушади. Муҳиддин Қори Ёқубов мана шундай кишилар жумласидандир. Унинг номи ўзбек совет музика театри асосларини яратиш билан чамбарчас боғланган. Унинг номи биринчи ўзбек музикали драма ва комедия театрини, Москва консерваторияси ҳузуридаги ўзбек опера студиясини билдиради. Бундан ҳам аввал у мислсиз ҳофизлиги билан шуҳрат қозонган, Ҳамза билан дўстлашиб, шоирнинг революцион қўшиқларини, халқ ўз қўшиқлари деб атаган қўшиқларни граждан уруши фронтларида янгратган эди.

Ҳофиз ҳаёт бўлганида 70 ёшга кирган бўлур эди. Муҳиддин Қори ака бугун орамизда бўлмаса-да, лекин унинг иши ва истеъдоди ҳамиша биз билан бирга.

19 августда Тошкент жамоатчилиги вакиллари Алишер Навоий номидаги Катта опера ва балет театрида Ўзбекистон ССР халқ артисти Муҳиддин Қори Ёқубов туғилган куннинг 70 йиллигига бағишланган юбилей кечасига йиғилдилар. Кечани республика маданият министри В. И. Зоҳидов очди. СССР халқ артисти, профессор Мухтор Ашрафий Муҳиддин Қори Ёқубовнинг ҳаёти ва ижоди тўғрисида самимий сўзлар айтди.

Муҳиддин Қори Ёқубов билан бирга ишлаш шарафига муяссар бўлган саҳна усталари — СССР халқ артистлари Ҳалима Носирова, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, Ўзбекистон халқ артисти М. Муҳамедов ўз дўстлари ва устозлари тўғрисидаги хотираларини кеча қатнашчиларига гапириб бердилар.

Кеча охирида машҳур ҳофизнинг севикли асарларидан концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Бухоро область пахтакорларининг бу йилги режаси бултургидан салмоқли ва улкан. Улар беш йилликнинг учинчи йилида она-Ватан хазинасига 350 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳду-паймон қилганлар.

Эндиликда ҳосил тарозига тушадиган кун тобора яқинлашмоқда. Лекин, пахтакорлар август — ғўза парваришида зарбдор ой, деб ҳосилга-ҳосил қўшишни бир дақиқа ҳам тўхтатганлари йўқ! Ҳамма колхоз, совхозларда ғўза парвариши қизғин боряпти. Жуда кўп хўжаликлар катта-катта карталарни машина теримига мослаб парвариш қилмоқдалар. Йил бўйи ардоқлаб ўстирган ғўзаларда ҳосил бирин-кетин пишиб етилмоқда. Кўсакларнинг олди очилиб, ҳалол меҳнат меваси — «оқ олтин» чаноқлари кулиб кўзга ташланмоқда. Кўп ўтмай «оқ олтин» карвонлари тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводлари томон оқиб кела бошлайди.

— Хўш, йиғим-терим мавсумига тайёрлов ташкилотларининг вакиллари қандай ҳозирлик кўрмоқдалар? Бухоро область пахта тайёрлаш трестининг корхоналари мавсумга тайёрми? Тайёрлов пунктлари, пахта тозалаш заводлари мавсумга тахт қилиб қўйилганми?

Бу саволларимизга жавоб ахтариб йўлга чиқдик. Мана янги хўжалик ислоҳоти асосида иш юритаётган Ғиждувон пахта тозалаш заводидамиз. Корхонанинг кенг ва ёруғ лабораториялари муддатидан илгари ремонтдан чиқарилган. Зарур ўлчов асбоблари, приборлар шайлаб қўйилган. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган завод ишчи-хизматчилари барча ишларни машина-механизмлар «гардани»га ортиш йўлида айниқса, катта ишларни амалга оширганлар. Бу ерда ҳозиргача қўл меҳнатига асосланган жуда кўп ишлар механизмлар зиммасига юкланган. «ПТХ-20» маркали агрегатлар, бир неча ўн метрли лентали транспортёрлар, автомат ўлчов асбоблари, қопқанорсиз келтирилган пахтани узлуксиз қабул қилиб, цехларга узатувчи механизмлар мавсумга тахт қилиб қўйилган.

Ғиждувон пахта тозалаш заводи коллективи бир неча йилдан буён ипак пахтани қайта ишлайдиган цехни ремонтсиз ишлатиб келарди. Бу йил мазкур цех реконструкция қилинди. Ака-ука Биковлар ихтиро қилган барабанлар қўшимча ўрнатилди.

ЯНГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

<> <>

Бухородаги пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчилари ҳам янги ҳосилни қабул қилиб олишга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Корхона коллективи тола ажратувчи машиналарни янги схема бўйича қайта жиҳозлашни областда биринчилар қатори тугаллади.

— Ҳар йили пахта йиғимтерими мавсумига катта тайёргарлик кўрамиз-у, — дейди Бухородаги пахта тозалаш заводининг директори ўртоқ Ғ. Аҳмедов, — мавсум бошлангандан кейин яна қандайдир камчилик содир бўлади ёки нимадир етишмай ишнинг белига тепади. Масалан ўтган йили бизда лентали транспортёрлар учун конус шаклидаги шестернялар етишмай қолди. Бу нарса юзаки қараганда аҳамиятсиздек бўлиб кўрилади. Аммо, ана шу арзимаган «майда» нарса учун мавсумда ўнлаб транспортёрлар тўхтаб туради. Оқибат натижада корхонада ишчи кучларига нисбатан эҳтиёж ортади, беўрин сарф-харажатларга йўл қўйилади.

Дарвоқе, ўтган хўжалик йилида Бухоро область пахта тайёрлаш тресги корхоналари ҳамда пахта пунктларида юқоридагидек камчиликлар содир бўлгани туфайли Навоий, Когон, Қоракўл пахта тозалаш заводларида бирмунча қўшимча қийинчиликлар туғилган эди.

Худди шу хилдаги тайёргарлик ишлари Навоий районидаги «Нарпай» пахта тозалаш заводи, Конимех районидаги «Гигант» пахта пункти, Вобкент районидаги Рахкент, Вобкент, Кумушкент пунктларида ҳам олиб бориляпти. Свердлов районидаги «Коммуна», Ромитан районидаги Янгибозор, Чилонғу, Пешку ва бошқа тайёрлов пунктларининг саҳни кенгайтирилиб, янги ҳосилни қабул қилиб олишга пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Қишлоқ пахта пунктларини мавсумга тайёрлашда колхоз правлениелари, совхозларнинг дирекциялари ва кенг жамоатчилик яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Илгари Шаҳрислом, «Коммуна», «Гигант» тайёрлов пунктларида пахтани ғарамлаш майдончалари, айвонлар қуришга жой етишмас эди. Свердлов районидаги «Коммунизм», Свердлов номли, Конимех районидаги «Гигант» совхози, Бухоро районидаги «Правда», «Ленинизм», «Ленин йўли», Вобкент районидаги «Зарафшон», «Коммунизм» колхозларининг правлениелари ва қишлоқ жамоатчилиги тайёрлов пунктлари қошида чойхоналар, ошхоналар қурилишида яқиндан ёрдам бердилар. Қўшимча равишда пахта ғарамлаш майдончалари, айвонлар қурилиши учун ерлар ажратиб берилди. Бухоро область шароитида пахта пунктларини ичимли сув билан таъминлаш муҳим аҳамиятга эгадир. Буни эътиборга олиб, 34 та тайёрлов пунктларининг кўпчилигида артезиан қудуқлар қазилди. Бу ерда ишловчилар учун пахта пунктлари қошида чойхоналар, ошхоналар қурилиши қизитиб юборилган. Бу ишларнинг ҳаммасида қишлоқ жамоатчилиги, депутатлар актив иштирок этмоқдалар.

Янги ҳосилни қабул қилишга тайёргарлик кўришда ҳали охирига етказилмаган ишлар ҳам кўп. Айтайлик, ҳамма қишлоқ пунктларида артезиан қудуқлари қазиш, ёнғиннинг олдини олиш, юкни бир жойдан иккинчи жойга жилдирувчи механизмлар, автомат тарозилар тайёрлаш ҳали меъёрига етказилган эмас. Вазифа-мавсумга тайёргарлик билан боғлиқ бўлган барча ишларни қисқа муддат ичида саранжом-саришта қилиб, ҳамма воситаларни янги пахта ҳосилини қабул қилишга ҳозирлаб қўйишдан ибоатдир.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БАР ИРРИГАТОРЛАР ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАДА

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Бирлашган Араб Республикаси ирригация ва ерларни ўзлаштириш мутахассислари делегацияси В. И. Ленин Мавзолейини зиёрат қилди.

* * *

СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский 19 августда делегация шарафига қабул маросими ўтказди. Бирлашган Араб Республикасининг ирригация министри Иброҳим Закий Кенавий табрикка жавобан Баланд Асвон тўғонини қуришда Совет Иттифоқи кўрсатган жуда катта ёрдамни ватандошларим ҳеч қачон эсдан чиқармайдилар, деди. Бу тўғон Бирлашган Араб Республикасида ирригацияни ривожлантириш учун негиз бўлиб қолди. Янги ерларни ўзлаштириш министри Муҳаммад Бакир Аҳмад янги ерларни ўзлаштириш соҳасида Совет Иттифоқининг тажрибаси Бирлашган Араб Республикаси мутахассислари учун ғоят фойдали эканлигини таъкидлаб ўтди.

Қабул маросимида меҳмонлар орасида Бирлашган Араб Республикасининг СССРдаги элчиси Муҳаммад Мурод Ғолиб ҳам бор эди.

Шу куниёқ делегация самолётда Ўзбекистонга жўнаб кетди. Делегация бу ерда республиканинг энг йирик сув хўжалиги объектлари билан танишади.

* * *

Бирлашган Араб Республикаси делегацияси Москвадан Тошкентга келди. Бу делегацияга ирригация министри Иброҳим Закий Кенновий билан янги ерларни ўзлаштириш министри Муҳаммад Бакир Аҳмад бошчилик қилмоқдалар. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари И. И. Бородавченко делегациянинг мамлакат бўйлаб сафарига ҳамроҳ бўлмоқда. Меҳмонлар беш кун мобайнида Ўзбекистоннинг суғориладиган деҳқончиликни ривожлантиришда эришган ютуқлари билан танишадилар, катта-катта ирригация қурилишларида бўладилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц 20 августда БАР вакилларини қабул қилди.

Шу куни меҳмонлар ирригация бўйича давлат махсус конструкторлик бюросида бўлдилар. Бу ерда ғўзани суғоришда, каналлар қазишда ва мелиорация системасида ишлатиладиган машиналар ишлаб чиқилмоқда. Улар Ўрта [illegible] ва Қозоғистон мусулмонлари диния назоратига ҳам бордилар.

БАРдан келган делегация кечқурун Мирзачўлга жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

VII ЖАҲОН ЭНЕРГЕТИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Москвада 20 августда VII жаҳон энергетика конференцияси очилди. ТАСС мухбири планета энергетикларининг мана шу анжумани олдида турган вазифалар ва унинг программаси тўғрисида гапириб беришни конференцияни чақириш ташкилот комитети раисининг ўринбосари К. Д. Лавренен-кодан илтимос қилди.

— Константин Дмитриевич, аввало сиз бизга конференциянинг статутини тушунтириб берсангиз!

— «Жаҳон энергетика конференцияси» деган халқаро ташкилот бор. Ташкилотнинг асосий вазифаси шуки, у миллий ва халқаро миқёсда энергетика ресурсларини ривожлантиришга ҳамда бу ресурслардан тинч мақсадларда энг самарали фойдаланишга ёрдам бериши лозим. Шу ташкилотнинг раҳбар органи бўлган халқаро ижроия комитети ўз сафида миллий комитетларнинг вакилларини бирлаштирган.

Бундан олдинги энергетика конференциялари (конгресслари) урушдан олдин — Англияда, Берлинда, Вашингтонда ва урушдан сўнг — Лондонда, Венада, ниҳоят 1962 йилда Мельбурнда (Австралия) ўтказилган эди.

VII конференция: «Жаҳон энергетика ресурслари ва бу ресурслардан инсоният бахт-саодати йўлида фойдаланиш» деган шиор остида ўтказилади. Конференциянинг программаси жуда кенг. Конференциянинг 11 секциясида 300 га яқин доклад муҳокама қилиниши керак. Ҳар бир доклад энергетиканинг энг асосий масалалари борасида фан ва техниканинг энг сўнгги муваффақиятларини акс эттириши шубҳасиз. Мутахассислар ёқилғи-энергетика ресурслари тўғрисидаги охирги маълумотларни, ёқилғининг ҳар хил турларидан фойдаланишнинг иқтисодий самарадорлигини, оптимал энергетика баланси проблемаларини, ёқилғи билан ишлайдиган, шунингдек гидро ва атом электростанцияларини ривожлантириш ва такомиллаштириш масалаларини, электр энергияни ишлаб чиқаришнинг янги методларини (масалан иссиқлик энергиясини бевосита электр энергиясига айлантириш методларини), ёқилғи ва энергияни элтиб бериш проблемаларини муҳокама қиладилар.

Конференциянинг состави тўғрисида. Конференцияда жаҳоннинг 60 га яқин мамлакатидан вакил бўлиб келган 2500 кишидан кўпроқ делегат қатнашади. Шуни айтиш мумкинки, мураккаб ва кўп қиррали энергетика хўжалигининг ҳамма соҳаларида ишлаб турган жаҳоннинг барча энг йирик мутахассислари конференцияда иштирок қиладилар.

— Асримизнинг иккинчи ярмида энергетиканинг ривожланишида қандай характерли белгилар бор!

— Жаҳоннинг, айниқса иқтисодий ривожланган мамлакатларнинг ёқилғи-энергетика балансида ёқилғининг энг тежамли турлари бўлган нефть ва табиий газнинг салмоғи тўхтовсиз ошиб бормоқда.

Лекин электр энергия ишлаб чиқариш ғоят тез ўсиб бораётганлиги замонамизнинг, ҳеч шубҳасиз, энг характерли факти бўлиб қолди. 1920 йилдан бери жаҳонда ёқилғи қазиб чиқариш тахминан 3,5 баравар кўпайди. Электр энергия ишлаб чиқариш эса, қарийб 30 баравар кўпайди. Қазиб чиқарилаётган ёқилғининг ҳозирги вақтда учдан бир қисмидан кўпроғи электр энергия ишлаб чиқариш учун ишлатилмоқда, ер куррасида электр энергия ишлаб чиқариш ҳар 8-9 йилда икки баравар кўпаймоқда, Совет Иттифоқида эса ҳар 6-7 йилда икки баравар кўпаймоқда.

Электр энергия шундай кенг миқёсда ишлаб чиқарилаётган шароитда инсоният, табиийдирки, ёқилғини ишлатиб, уни электр энергияга айлантиришнинг тежамли усулларини топишдан манфаатдордир. Ёқилғи билан ишлайдиган электростанцияларнинг фойдали иш коэффициенти 20- йилларда атиги 10-12 процентни ташкил қилар эди. Ҳозирги вақтда эса жаҳоннинг энг яхши электростанцияларида бу коэффициент кўтарилиб, 40 процентга етди. Иссиқлик энергетикаси бунинг юксак ва ўта юксак параметрларига ўтмаганида эди ва энергетик ускуналари ишлаб чиқаришда жуда катта тараққиётга эришилмаганида эди, бундай юксак техникавий кўрсаткичларни қўлга киритиш мумкин бўлмас эди. Шуни айтиб ўтиш керакки, мана шу муваффақиятларнинг ҳаммасини қўлга киритишда энергетикларнинг халқаро конференциялари ҳам анча роль ўйнади. Бу конференциялар инженерлик-техника фикрининг ривожланиши учун зўр туртки бериб турди.

Бирламчи ёқилғи ресурсларидан фойдаланишнинг фойдали иш коэффициентини янада ошириш йўллари ҳамма мамлакатларда зўр бериб қидирилмоқда. Электростанцияларнинг фойдали иш коэффицентини ошириш борасида совет энергетиклари ҳам катта иш олиб бормоқдалар. Улар теплоэлектроцентралларда электр энергия билан иссиқликни биргаликда ишлаб чиқаришни тобора кўпроқ жорий қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда, масалан, Москвадаги баъзи теплоэлектроцентралларда ёқилғидан фойдаланишнинг фойдали иш коэффициенти 60 процентдан ошиб кетди. Уйларни ва корхоналарни иситмоқ учун электр энергия билан иссиқликни биргаликда ишлаб чиқариш планли социалистик экономика мамлакатларида тобора, кенг қўлланилмоқда.

Табиийдирки, конференция қатнашчилари ҳозир олимларни тўлқинлантириб турган яна бир социал проблема тўғрисида ҳам гаплашиб оладилар. 1965 йилда жаҳонда (шартли ҳисоб билан) 5,3 миллиард тоннадан кўпроқ ёқилғи қазиб олинди. Бу ҳаётий муҳим ресурсларнинг кўпчилигини аҳолиси бутун инсониятнинг 3,1 қисмидан камроғини ташкил этган иқтисодий ривожланган мамлакатлар истеъмол қилди, қолган мамлакатлар планетада ишлаб чиқарилаётган электр энергиянинг, масалан, атиги 8 процентини истеъмол қилмоқда. Мустамлакачилик асоратидан яқинда озод бўлган мамлакатлар биринчи галда мана шулар қаторига киради.

Кейинги йилларда бир қанча мамлакатлардаги электр энергетика балансида атом электростанциялари ишлаб чиқараётган электр энергия сезиларли ўрин олмоқда. Чет элларда энергетика ускуналари ишлаб чиқараётган бир қанча фирмаларнинг маълумотларига қараганда, атом электростанцияларини қуриш қимматини энди сарфланадиган капитал маблағлар салмоғи жиҳатидан одатдаги иссиқлик станцияларининг қиммати билан таққосласа бўладиган бўлиб қолди, атом электростанциялари ишлаб чиқараётган электр энергиянинг таннархи эса ёқилғининг қиммат турларини истеъмол қилаётган иссиқлик электростанцияларида ишлаб чиқарилаётган электр энергиянинг таннархидан қиммат эмас. Мавжуд маълумотларга қараганда, 1980 йилларга бориб, атом электростанциялари жаҳонда ишлаб чиқарилаётган жамики электр энергиянинг қарийб 10 процентини берадиган бўлади.

Жаҳонда биринчи атом электростанциясини бунёд қилган совет олимлари, энергетиклари атом энергетикасини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Барча совет кишилари, шунингдек бутун прогрессив инсоният каби биз ҳам атом энергиясидан фақат тинчлик мақсадларида фойдаланиш учун курашмоқдамиз.

Кўпгина мамлакатлардаги энергетикларнинг фикри иссиқлик энергиясини айланма машиналар иштирокисиз бевосита электр энергияга айлантиришдан иборат жуда катта ва перспектив вазифани ҳам ҳал қилишга қаратилмоқда. Бунда гап электр энергия генерациясининг магнитогидродинамик методи устида бораётир. Бу методни қўлланганда фойдали иш коэффициенти тахминан 55 процентга етади. Ҳозир Москвада 25 минг киловатт қувватли магнитогидродинамик генератор ишлатадиган биринчи тажриба-саноат установкаси қурилмоқда.

— Охирги савол: бизнинг совет энергетикларимиз конференцияда қандай докладлар қиладилар!

— Совет олимлари ва инженерлари конференцияда муҳокама қилинадиган деярли барча энергетика проблемаларига доир 40 га яқин докладни тақдим этдилар. Улар ўзларининг чет эллардан келган ҳамкасбларидан кўпгина янги нарсаларни билиб оладилар, лекин ўзларининг ҳам айтиб берадиган янгиликлари кўп, чунки жаҳондаги энг катта электростанциялар, газ қувурлари ва нефть қувурлари, гигант энергетик системалари ва шу кабилар бизнинг мамлакатимизда қурилган-ку, ахир. Кези келганда шуни айтиш керакки, биз булар тўғрисида гапириб бериш билангина чекланмай, ўзини ҳам кўрсатамиз. Биз меҳмонларни халқимиз улуғ Ленин режаси асосида мамлакатни электрлаштириш соҳасида қилган ишлари билан таништирамиз.

Изланиш ва тажриба

ЖАНГОВАР ТАШКИЛОТЧИЛАР

КПСС Программасида шундай сатрлар бор: «Партия ҳозирги босқичда барча меҳнаткашларни юксак ғоявийлик ва коммунизмга садоқат руҳида, меҳнатга ва ижтимоий хўжаликка коммунистик муносабат руҳида тарбиялашни, буржуа қарашлари ва ахлоқини батамом йўқотишни, шахсни ҳар томонлама уйғун равишда камол топтиришни, чинакам маданият бойлигини яратишни идеология ишида энг муҳим масала деб ҳисоблайди».

Бухоро область партия ташкилоти ўз фаолиятида ана шунга доимо амал қилиб келяпти. Кўп сонли идеология ходимларини КПСС Программасида олға сурилган вазифаларни бажаришга сафарбар этиш, коммунистик жамиятнинг эътиқодли ва матонатли курашчиларини тарбиялаш партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифалардан биридир. Коммунистик эътиқод совет кишиларининг қимматли фазилати, маънавий қиёфасининг ажралмас қисмидир. Кишиларимизда ана шундай олижаноб хислатларни тарбиялаб вояга етказиш идеология ходимлари зиммасига юклатилган.

Коммунистик партия белгилаб берган улкан режаларни кенг меҳнаткашлар онгига сингдирувчи сиёсий тарбиячилар — оташин тарғиботчи, фидокор ташкилотчилар ва сиёсий ахборотчилар омма орасида жуда катта сиёсий ташвиқот ишларини олиб бормоқдалар. Сиёсий ахборотчилар ва сиёсий ташкилотчилар бажараётган оммавий-тарбиявий ишлар партиянинг, идеология ишининг умумий йўналиши вазифаси билан узвий боғлангандир. Сиёсий ахборотчиларимизнинг аниқ ва равшан сўзи кишилар қалбига ҳаққоний ахборотни етказишга қаратилган.

Навоий район партия комитетининг бу соҳада амалга ошираётган ишлари айниқса ибратлидир. Бу ердаги «Коммунизм» колхози бошланғич партия ташкилоти сиёсий ташкилотчилар ва сиёсий ахборотчиларнинг йиғилишларини тез-тез ўтказиб туради. Унда энг яхши сиёсий ахборотчилар ўз тажрибалари хусусида, меҳнаткашлар ўртага ташлаётган фикр-мулоҳазалар ҳақида очиқ-ойдин гаплашиб оладилар, янги режаларни белгилаб чиқадилар. Колхозда иш олиб бораётган 176 сиёсий ташкилотчи ва 35 сиёсий ахборотчи ўзларига бириктирилган участка, хонадонларда партия ва давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсати ҳамда халқаро аҳвол масалалари мавзуларида ахборот бериб боришади. Чунончи, сиёсий ахборотчи Акром Муллаев колхознинг С. Жамолов бошлиқ бригадаси аъзолари ўртасида ҳозирги халқаро аҳвол тўғрисида ахборот берди. У КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунлари ҳақида суҳбат ўтказганда, коммунистик партиямизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги энг одилона, ҳаққоний позициясини тингловчиларга лўнда қилиб тушунтириб берди. Навоий районидаги колхоз, совхозларда коммунист Акром Муллаевга ўхшаган кўплаб сиёсий ахборотчилар меҳнаткашларнинг сиёсий савиясини янада ошириш, уларда коммунистик эътиқодни тарбиялашга, халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми ғояларини сингдиришга, меҳнатда изланиш ва ижодкорликка даъват этмоқда.

Сиёсий ахборотчилик энг муҳим партиявий-сиёсий ишдир. Шунинг учун ҳам улар одамлар ўртасида олиб бораётган ҳар бир суҳбат ёки лекцияни конкрет таъсир кўрсатиши учун ҳаракат қилади.

Сиёсий ташкилотчи Аҳад Очилов иш юритаётган маҳаллада 14 оила бўлиб, 101 киши яшайди. Шулардан 39 киши мактаб ўқувчиси. 16 таси болалар боғчасига қатнайди. 11 киши пенсионердир. Албатта ҳар бир оилада ҳар хил, турли характердаги одамлар яшайди. Уларнинг ҳар бир саволига тўғри, аниқ жавоб топа билиш, уларда меҳнатга муҳаббат, халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми ғояларини сингдириш — Аҳад Очиловга катта масъулият юклайди.

—Мен Абдураҳмон Тўраев оиласида бўлганимда бир нарсага ажабландим, — дейди сиёсий ташкилотчи Аҳад Очилов, — бу ерда 8 жон яшайди. Шундан колхозда фақат бир киши — Улуғ опа ишларди. Абдураҳмон ака бўлса, колхоз ишига аралашмай четда ишларди. Дастлаб у киши билан суҳбатлашиб хўжалик ишига аралашишни таклиф этганимда, «бу менинг шахсий ишим» дегандай бўйин бермади. Кейин колхоз бухгалтериясида бўлиб, Улуғ опанинг даромадини ҳисоблаб чиқдим. Маълум бўлишича Улуғ опа Тўраеванинг бир ўзи ўтган йили 1389 сўм даромад қилган. Ўқишдан бўш вақтларида дала ишларида ёрдамлашиб юрган қизлари Хусния ва Зулфиялар 1097 сўм даромад қилган. Бу мисолни Абдураҳмон Тўраевга тушунтириб, уни колхоз ишида қатнашишга ундаган эдим, ота бунга рози бўлди. Ҳозир А. Тўраев оиласида 4 киши колхозда ишламоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми идеология ходимлари зиммасига жумладан, сиёсий ахборотчиларга жуда катта масъулиятли вазифа юклади. Пленум идеология ишларини, шу қатори интернационал тарбияни янада кучайтириш кераклигини таъкидлайди. Сиёсий ахборотчиларимиз партиянинг бу кўрсатмасини амалга ошириш йўлида фидокорлик кўрсатмоқдалар.

Ҳозирги кунда область саноат корхоналари, қурилиш, алоқа, транспорт ташкилотларида 2837 сиёсий ташкилотчи ва 2678 сиёсий ахборотчилар иш олиб бормоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатига доир масалаларни аниқ равшан тушунтириб бермоқдалар. Бу соҳада Бухородаги «ВЛКСМ XX йиллиги» тикувчилик фабрикаси, ремонт механика заводи, Когон локомотив депоси, Газлидаги чуқур пармалаш экспедицияси коллективларининг ахборотчилари олиб бораётган таъсирчан суҳбатлар, оммавий лекциялар диққатга сазовордир.

Область партия ташкилоти жойлардаги сиёсий ахборотчиларга яқиндан методик ёрдам кўрсатиш мақсадида 15 та энг яхши сиёсий ахборотчиларнинг иш тажрибаларидан ҳикоя қилувчи плакатлар чиқарди. Навоий шаҳар партия комитети қошидаги сиёсий маориф кабинети Ғиждувон, Свердлов, Ромитан, Қоракўл районларидаги сиёсий маориф кабинетлари қўшимча равишда сиёсий адабиётлар, марксизм-ленинизм классикларининг асарлари, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари ҳужжатлари билан тўлдирилди. Навоий, Қоракўл район партия комитетлари сиёсий ахборотчилар группаларининг семинарларини ташкил этди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Август ойида ғўза парвариши бўйича олимлар ва тажрибакорларнинг маслаҳатлари ҳамда «Самарқанд» совхози механизаторларининг мурожаати тўғрисида»ги қарори асосида ҳамма жойда мўл ҳосил учун курашни янада авж олдириб юборилган. Сиёсий ташкилотчилар ва сиёсий ахборотчиларимизнинг асосий эътибори ҳозир ана шу энг муҳим ҳужжатни одамлар ўртасида кенг ишлаб чиқиб пахта йиғим-теримига тайёргарлик ишларини ҳар томонлама кучайтириб юборишдан иборатдир.

Область партия ташкилоти ўз фаолиятида бундан кейин ҳам коммунистлар, комсомолларни ва партиясиз активларни марксизм-ленинизм ғоялари билан қуроллантиришга алоҳида эътибор бераверади. Ленинча жанговар пропаганда ва агитация ишининг ғоявий-сиёсий мазмунини бойитиш, ҳар бир ишда жанговар таъсирчанликка эришиш барча идеология ходимларининг бурчи бўлиб қолади. Биз бутун фаолиятимизни коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятини таъминлашга сафарбар этиб, идеологик ишда қўлга киритган ғалабаларимизни доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаймиз.

А. МУЗАФФАРОВ,
Ўзбекистон КП Бухоро область комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири.

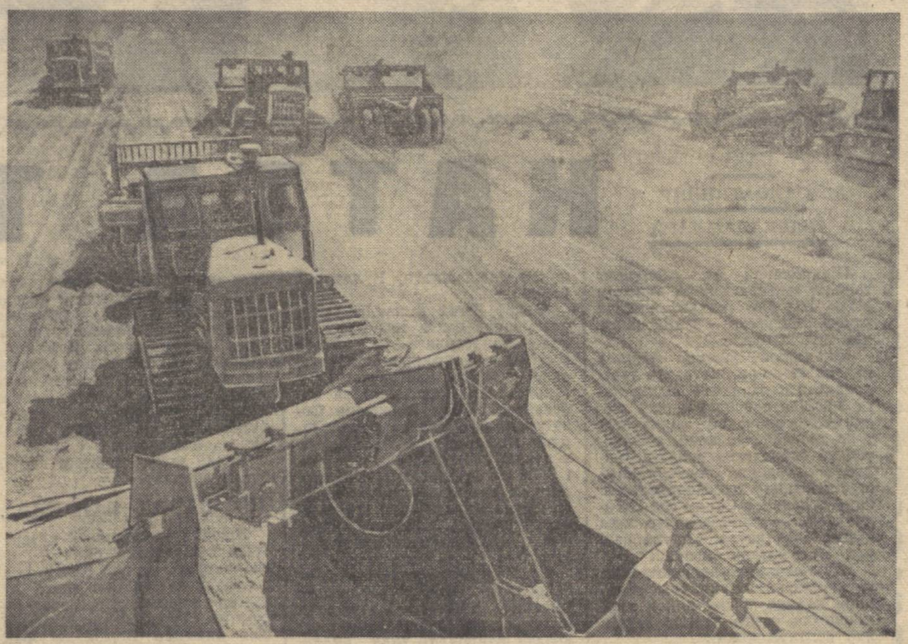

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Чўлқуварлар тобора Мирзачўлнинг ичкарисига қараб силжишяпти. Бўлғуси совхозлар учун ерлар планлаштириляпти, суғориш новлари, қувурлар ётқизиляпти. Яна 150 минг гектар қўриқ ер инсон хизматига шайланади. Суратда: янги ерларни планлаштириш.

А. Горокрик фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ЯЙЛОВДА ЎРТА МАКТАБ

Қизилжар яйлови воҳадан энг узоқда жойлашган бўлиб, у ерда Хоразм областининг йирик шохли моллари боқилади. Яйловда кўплаб хоразмлик чорвадорлар истиқомат қилишади. Улар гўшт етиштиришни тобора кўпайтириш йўлида астойдил меҳнат қилиб, қувончли ютуқларга эришмоқдалар.

Партиямизнинг «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» деган олижаноб шиоридан бутун халқ баҳраманд бўлаётганлигини яйловдагилар ҳаёти яққол кўрсатиб турибди. Маиший комбинат, кино ва маданият ўчоқлари, медицина ва савдо тармоқлари — чорвадорлар хизматида. Яйловдаги мавжуд 4 мактабда 500 дан ортиқ ўғил-қиз таълим-тарбия оляпти. «Победа» саккиз йиллик мактаби бу йил ўрта мактабга айлантирилди. Тез орада яйловда ҳам умумий ўрта таълим амалга ошади. Яйловдаги мактаблар янги ўқув йилига тўла тайёр қилинди, бу ерга қўшимча 6 та вагон — синф етказиб берилди.

ҚИЗИҚ ТОПИЛМА

Ер қимирлаши нима эканлигини айниқса тошкентликлар яхши билишади. Гўзал пойтахтимизда зилзила жароҳатлари тамом тугатилаётган бир пайтда, узоқ ўтмишдаги ер қимирлашларга оид бир тарихий ҳужжат топилди. Бу топилма, 1199 ҳижридан 1216 йилгача ҳукмронлик қилган Амир Шомурод (Амир Маъсум)нинг қилмишлари ҳақида ҳикоя қилади. Жумладан Амир ўз амалдори Бўронби Мирзо, парвоначилари Дўстбекби, Абдуллобий Бекўғлиби ва Муҳаммадаминларга ёзган жавоб мактубларидан бирида қуйидагилар қайд қилинган: «Юборган аризангизни олдик. Зилзила бўлиб, кўп киши ўлибдиким худо ўз фазлу карами билан раҳмат қилсин. Қора теппа қўрғони бузилган бўлса, унга қўрғонни кераклиги йўқ. Биз борганимизга қадар бузилган аркни бутун катта-кичик аҳолини ишга солиб, тошлар билан ўраб қўйсангиз бас... Агар Дуоба ва Сорбон теппа ҳам зилзила бўлган бўлса, ҳаммаларингиз унга бориб турингглар. Дуоба ва Сорбон теппа баофият экан, Мағиён ва Урметан ер билан яксон бўлгандир. Зудлик билан уни бориб эгалланглар...»

Бу мактубдан кўриниб турибдики амир ва уломолар халқ бошига тушган офат ва жароҳатларни йўқотиш ўрнига уни талон-торож қилганлар, аёвсиз ишлатганлар.

Самарқандда топилган бу топилма уч юзга яқин манғитийлар хонадони, амалдорларнинг макотибаларидан биридир. Бухоро амирлиги девонига мансуб бу қайд дафтари 1188 йиллар Амир Дониёл ҳукмронлиги охирларида бошланиб, 1248 ҳижрийда тугалланган. Унда Амир Маъсум макотибаларидан ташқари Амир Ҳайдар, Амир Ҳайдарнинг ўғиллари Умархон, Амир Ҳусайн ва Амир Насрулло ёзишмалари бор. Бу муҳим топилма манғитийлар даврини мукаммал ўрганишда тадқиқотчиларимиз учун зарур манба бўлиб қолади.

Маҳмуд ДИЕРИЙ.

ОҲАНГАРОНДАГИ «Сантехлит» заводи янги қурилаётган завод, фабрика, турар-жой ва маиший биноларни жиҳозлаш учун санитария-техника асбоб-ускуналари тайёрловчи Ўрта Осиёдаги ягона корхонадир. Суратда заводнинг илғор ишчиси, тобловчи Тўхта Рўзиевни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

ХИВА — ОБИДАЛАР ШАҲРИ

МОДДИЙ-МАДАНИЙ МЕРОСНИ АВАЙЛАБ САҚЛАЙЛИК!

Хоразм воҳасининг тарихи қадимий Хива шаҳри билан чамбарчас боғлангандир. Қарийб икки минг ёшга кирган кўҳна Хива хонлигининг пойтахти бўлибгина қолмай, улуғ зотларга қадамжо бўлган табаррук даргоҳ, маданий ёдгорликлар ва нодир обидалар шаҳри ҳисобланади.

Қуйида тарихий ёдгорликларни муҳофаза қилиш ва қайта тиклаш соҳасидаги ишлар, шаҳарнинг истиқболи ва эҳтиёжлари тўғрисида баъзи мулоҳазаларни баён этмоқчимиз.

ШАҲАР МЭРИ ҲУЗУРИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Хива шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Хуршида Худойберганова билан суҳбатлашдик. Шаҳар мэри қадимий ёдгорликларни қайта тиклаш юзасидан катта-катта ишлар қилинаётганлиги ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Савол: Республика ҳукуматининг Хива шаҳридаги тарихий архитектура аҳамиятига эга бўлган маданий ёдгорликларни сақлаш, уларни қайта тиклаш ва шаҳарни янада ободонлаштириш тўғрисидаги қарори қандай бажариляпти?

Жавоб: 1967 йил 30 ноябрда қабул этилган мазкур қарор Хива район партия комитети пленумида ва шаҳар Совети сессиясида атрофлича муҳокама қилиниб, уни амалга ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Шаҳарнинг Ичон қалъа қисми заповедник деб эълон қилиниши муносабати билан у ерда истиқомат қилувчи хонадонларга бошқа жойдан ер участкалари ажратиб берилди. Қадимий ёдгорликлардан кўҳна арк, хонликнинг пул ишлаб чиқарадиган саройи, Нуруллабой ансамбли, Қўшдарвоза, эски тузем мактаби қайта тикланди. Жамоатчиликнинг ёрдами билан демократ шоир Аваз Ўтар ўғли музейи ташкил этилди.

Савол: Сиз тажриба алмашиш мақсадида қадимий рус шаҳри Суздалга бориб келдингиз. У ердаги ибратли ишлар ҳақида сўзлаб берсангиз.

Жавоб: Суздалда қадимий ёдгорликларнинг сақланиши, улуғ рус халқининг маданий меросларини қайта тиклаш соҳасидаги ишлар бизда катта таассурот қолдирди. Суздаль шаҳридаги қадимий ёдгорликларнинг барчаси жамоатчилик томонидан оталикка олинган. Бу ибратли тажрибани амалда қўлланиб, биз ҳам тарихий обидаларни шаҳардаги ташкилотлар, муассасалар, ўқув юртлари ва мактаблар оталигига бериктиб қўйдик. Хуллас, Суздалдан кўп нарса ўрганиб, уни ўзимизда жорий қиляпмиз.

Савол: Шаҳарни ободонлаштириш режалари амалга ошяптими?

Жавоб: Ҳа, бу соҳада ҳам баъзи ишлар қилинди. Кўчалар ва хиёбонларга асфальт ётқизилди, баҳорда 110 минг туп кўчат ўтқазилди, водопровод тармоқлари кенгайтирилди, тез орада шаҳар табиий газдан баҳраманд бўлади. Ҳар ҳафтада тозалик куни ўтказилмоқда. Жамоатчилик асосида маҳалла клублари қурилаётир.

Шаҳар мэри сўзининг охирида республиканинг баъзи министрликлари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарорида кўрсатилган вазифаларни қониқарсиз бажараётганликларини айтди. Маданият министрлиги ёдгорликларни қайта тиклаш устахонасини механизм ва асбоблар билан етарли таъминламаётир. Республика қурилиш министрлиги Хивадаги қурилиш бошқармаси эҳтиёжларига бефарқ қарамоқда.

Тегишли ташкилотлар ҳақли эътирозлардан амалий хулоса чиқаришар, деган умиддамиз.

МУЛОҲАЗАЛАР

Юқорида Хивани туризм шаҳри деб атаганимиз бежиз эмас. Ҳар ойда 35-40 минг киши, шу жумладан юзлаб чет эллик меҳмонлар шаҳарга келиб, тарихий ёдгорликлар ва ҳозирги ҳаёт билан танишяпти. Кўпгина туристлар ўз таассуротлари тўғрисида ҳаяжонли сўзларни ёзиб қолдиришган.

Лекин «ҳар тўкисда бир айб» деганларидек, ҳамма иш ҳам кўнгилдагидек эмас. Шундай шаҳри азимда совғалар магазини йўқ. Туристлар эсдалик учун совға харид қилмоқчи бўлсалар, маҳтал бўлишади. Хива гилами, бадиий цех маҳсулотлари, значок ва альбом каби буюмлар совғалар магазинида муҳайё бўлса, қандай яхши.

Шаҳар транспорти талабга жавоб бермайди. Эски кўчалар тор, баъзи йўллар чанг. Шаҳарда маршрут бўйича такси қатновини йўлга қўйиш зарур.

Ниҳоят, янги меҳмонхона ва ресторан қурилишини тезлатиш талаб этилади. Бу объектлар бир неча йилдан кейин қурилиши кўзда тутилган. Бизнингча қурилиш муддатини тезлатиш масаласи ҳал этилиши лозим. Канализация қурилиши ҳам мумкин қадар тезроқ амалга оширилиши зарур.

Шаҳар яқинидаги Ғовик кўлини дам олиш зонасига айлантириш ва янада обод қилиш, шаҳарда ва унга туташ жойларда боғ-роғлар яратишнинг истиқболли режаларини белгилаш ва амалга ошириш мақбул иш бўларди.

Баъзи маданий ёдгорликлардан, яъни тарихий бинолардан хўжалик мақсадида фойдаланишга чек қўйиш, қайта тиклаш ишларини кенг кўламда амалга оширмоқ учун қурилиш ташкилоти ва қайта тиклаш устахоналарини малакали кадрлар ва техника билан мустаҳкамлаш вақти келди. Хивада наққошлик ва ўймакорлик цехи ёки мактабини вужудга келтириш имконияти ҳақида фикр юритилса қандай бўларкин?

Яна бир мулоҳаза шуки Хива шаҳридаги тарих-революция музейида Совет даври бўлими алоҳида ажратилиб ёрқин ва тўлақонли ҳолга келтирилгани маъқул.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШЯПТИ

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

«Сизга қандай хизмат кўрсатишяпти?» Бу саволга республикамизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларида, колхоз ва совхозларида қониқарли жавоб қайтаришди.

Характерли бир мисол. Тошкент область аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг маълумотларига кўра, 1961 йилда маиший хизматнинг умумий ҳажми 961 минг сўмни ташкил қилган эди. Бу йил эса аҳолига маиший хизмат ҳажми 10 миллион 121,5 минг сўмга етди.

Ҳозир аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг ўртача йиллик ўсиш суръати 45—50 процентга етказилди. Хизмат кўрсатиш ҳажми эса бу йил 1962 йилга нисбатан 5,6 марта ўсди. Хизмат ҳажмининг ўсганлиги шуни кўрсатадики, область маҳаллий Советлари аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш масалалари билан янада чуқурроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Улар маиший хизмат планларини тузишда мутахассислар ва депутатларни кўплаб жалб қиладиган бўлиб қолдилар.

— Ҳозир планларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлашда маиший хизмат билан шуғулланадиган областимиздаги барча ташкилотлар иштирок этмоқдалар. Планларнинг лойиҳалари устахоналар, цехлар ва маиший хизмат комбинатларининг йиғилишларида муҳокама қилинмоқда. Конкрет тадбирлар белгиланмоқда, — деди Тошкент область маиший хизмат бошқармасининг бошлиғи Шукур Мирсаидов.

Маиший хизматни ривожлантириш плани район план комиссиясининг мажлисларида маиший хизмат ходимлари билан биргаликда кўриб чиқилмоқда. Кейин бу планлар район Советининг маиший хизмат доимий комиссияси ва план бюджет комиссиясида муҳокама қилинади. Шундан сўнггина район Советининг сессиясида тасдиқланади. Шундай қилиб, Тошкент область маиший хизмат планини кўриб чиқиш ва тасдиқлашда бевосита қишлоқ ва посёлка Советлари иштирок этадилар. Депутатлар бу планларга кўпгина ўзгартишлар киритадилар.

Бундан икки йил муқаддам Бекобод район ижроия комитети районда мустақил маиший хизмат комбинати ташкил этиш масаласини қўйган эди. Бу таклиф яхши ва зарур бўлишига қарамасдан, районда маиший хизмат тармоғи бўш тараққий қилгани учун иш ҳажми катта мустақил маиший комбинатга мос келмасди. Лекин шунга қарамасдан, районнинг тараққиёти мустақил комбинат бунёд қилишни талаб этар эди. Шуни ҳисобга олиб, комбинат қурилди. Натижада Бекободда маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 4,5 марта ўсди.

Чирчиқ катта саноат шаҳри. Шаҳар аҳолиси ижрокомга кирхона қурилишини илтимос қилди. Шаҳар ижрокоми меҳнаткашларнинг бу талабини қондирди.

Ўз маблағлари ҳисобига ишчи ва хизматчиларга маиший хизмат кўрсатиш учун ателье, устахона ва қабул пунктлари қуриш ва ташкил этиш юзасидан бошланган ташаббусга Тошкент область ижроия комитети маиший хизмат бошқармаси ҳам қўшилмоқда. Чорвоқ ГЭСстрой ўз маблағи ҳисобига маиший комбинат, Чирчиқ электрохимия комбинати пойафзал ва кийимларни ремонт қилувчи бир неча устахона қуриб олдилар. Ўтган йили областда колхоз ва совхозларнинг маблағлари ҳисобига 40 та маиший хизмат уйи ва хонаси қурилди.

Областда ихтисослаштиришдан ҳам унумли фойдаланилмоқда. Бу барча шаҳар комбинатлари ҳузурида кийимларни кимёвий усулда тозаловчи механизациялашган корхоналар ва пойафзалларни ремонт қилувчи устахоналар қуриш имконини берди. Натижада уларда меҳнат унумдорлиги аввалгига қараганда бир ярим марта кўтарилди. Айниқса, Ғазалкентда «Ремстройбиткомбинат» қурилганлиги катта фойда келтирди. Бир йил ичида бу корхонада иш ҳажми икки марта кўпайди. Шунинг учун ҳам область ижроия комитети комбинат тажрибасини оммалаштиришга ва бу йил яна шундай бирлашма ташкил этишга қарор қилди.

Радио ва телевизорларни ремонт қилувчи «Зангори экран» ихтисослаштирилган бирлашмаси ўз ишини маълум даражада яхшилади.

Ихтисослаштиришнинг фойдасини Фарғона области мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бу ерда шаҳар аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми беш йилликда 4,5 марта, қишлоқда эса 12.7 марта ўсди. Областда 1964 йилдан 1967 йилгача хизмат тури 60 дан 110 га етди. 1966 йилга нисбатан областда хизмат кўрсатиш ҳажми 40,1 процент, қишлоқда эса 50 процент кўпайди. Ленинград район маиший хизмат комбинати бўйича эса 137,1 процент, Фарғона «Зангори экран» комбинати бўйича эса 100 процент ўсди. Бошқа районларда эса маиший хизмат ярим баравардан кўпроқ ошди. Ҳар бир корхона томонидан кўрсатилган хизмат ҳажмининг бундай ўсиш суръати маиший хизмат устахоналарининг тармоғини кенгайтиришга конкрет ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш, хизмат сифатини яхшилаш ва уларни бажариш муддатини қисқартириш натижасида эришилди. Шунингдек, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш ҳам бунга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Дастлаб маданий-маиший хизмат тармоғи янги объектларни капитал қурилиш ҳисобига, колхоз ва совхозлар ҳамда саноат корхоналари томонидан бинолар бериш ҳисобига кенгайтирилган эди. Ҳозирги кунда баъзи аҳоли пунктларида тайёр комплекс бригадалар томонидан хизмат кўрсатилмоқда. Улар ғўза парваришининг долзарб кунларида колхозчиларга бевосита дала шийпонларида хизмат кўрсатмоқдалар. Областда маиший хизматни халқ хўжалигининг йирик тармоғига айлантириш мақсадида маиший хизмат корхоналарини ихтисослаштириш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаштириш учун қизғин кураш бошланган. Бу йил Фарғона областида маиший хизматнинг ихтисослаштирилган қурилиш бошқармаси ташкил этилади. Бошқарма уй-жойларни ремонт қилиш, шунингдек, янги маиший хизмат объектларини қуриш ишларини амалга оширади.

Келтирилган мисоллар шуни кўрсатадики, Советлар активлик ва ташаббускорлик кўрсатаётган ерларда маиший хизмат давр талаблари даражасида уюштирилган.

А. МОДЕСТОВА.

Андижон районидаги «Ямбол» колхозининг механизатори Шукур Иброҳимов шу кунларда экинни жуда эҳтиётлик билан сифатли культивация қиляпти. Бу механизатор ишлаётган 22- бригаданинг ғўзаси серҳосил бўлиб ўсяпти. Бригада пахтакорлари экин парваришини ҳосил йиғим-терими бошлангунгача давом эттиришга қарор қилишган. Суратда: Ш. Иброҳимов ўз агрегати ёнида.

Г. Кечкин фотоси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ТЕАТР КОЛЛЕКТИВИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Охунбобоев номидаги Андижон область музикали драма ва комедия театрининг коллективи Тожикистон шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб бир ойлик гастролдан кейин ўз юртига қайтиб келди. Бу йил ўз театрининг 50 йиллигини нишонлайдиган ижодий коллектив қардош республика томошабинларига ўзининг энг яхши постановкаларини, шу жумладан Андижонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши ҳақида ҳикоя қилувчи «Икки коммунист» асарини кўрсатди.

Тожикистон меҳнаткашлари андижонликларнинг маҳоратига юксак баҳо бердилар. Охунбобоев номли театр коллективи Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИНИНГ ДИПЛОМАНТЛАРИ

Наманган маданият уйининг халқ ансамбли Кишиневда ўтказилган Бутуниттифоқ фестивалидан қайтиб келди. Ҳаваскор артистлар Молдавия пойтахтида ўз маҳоратларини муваффақиятли Намойиш қилдилар. Уларнинг бутун программаси томошабинларга манзур бўлди. Томошабинлар «Пахта» музикали рақс сюитасини ва «Наманган олмаси» қўшиғини айниқса завқ билан кутиб олдилар.

Фестиваль жюриси серқуёш Ўзбекистон вакилларининг санъатига муносиб баҳо берди. Ансамблга биринчи даражали диплом ва совғалар топширилди.

ҚИШЛОҚ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ

Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхоз Хоразм областида биринчи бўлиб Бухоро—Урал газ қувурига уланди. 12 километр узунликдаги газ магистралидан кўчаларга газ қувурлари ўтказилмоқда. 120 хонадонда газ плиталари ўрнатилди.

Иккинчи магистрал газ қувури Янгиариқ райони территориясини кесиб ўтади. Ҳозиргача 15 километр узунликда газ қувури ўтказилди. Бу эса, газ қувури йўлининг ярмини ташкил этади. Йил охиригача яна тўрт колхоз «зангори ёқилғи» олади.

Газетхонлар ижодидан

Гўзал ёз

Айни сўлим ёз,
Боғлар гашти соз,
Мадҳин куйлашга
Шеърим жўровоз.

Жўшқин шалола
Кумуш соч—тола.
Ойна кўл унга
Гўё пиёла.

Тоғлар бағри — кон,
Сайргоҳ маскан.
Кўрку чиройда
Тенги бормикан?

Тоғу тош ошиб,
Куч-ғайрат тошиб,
Дам оламиз шод
Ёш диллар жўшиб.

Айни сўлим ёз,
Боғлар гашти соз,
Мадҳин куйлашга
Шеърим жўровоз.

Лагерь қучоғи

Яшил қишлоқ, боғлар ошиб,
Ақсар сойдек тўлиб-тошиб,
Дил орзиқиб, кўнгил жўшиб,
Юрдик лагерь қучоғида!

Атрофи тик қорли тоғлар,
Игна баргли арча-боғлар.
Тўпланишиб ёш ўртоқлар
Кездик лагерь қучоғида!

Ёз ойлари-тотли пайтлар,
Кўнгил яйраб қўшиқ айтар,
Унгурлардан садо қайтар
Гўзал лагерь қучоғида!

Узоқ-яқин дўстлар бирга,
Сайрга чиқиб яйлов-қирга,
Бир дунё завқ, сиғмай терга
Кездик лагерь қучоғида!

Қуёш бизни сийлаб кутар,
Олтин водий гуллар тутар,
Ҳар онимиз ширин ўтар
Гўзал лагерь қучоғида!

Оқшом чўкди водийга...

Арчазорлар учида
Кулиб турар патир Ой.
Дарё, кўллар устига
Ёғилар ойдин чирой.

Сокин оқшом қўйнида
Ҳур-ҳур эсар шамол ҳам,
Тинчлик ҳукм суради,
Ором олади олам.

Ой нурида тоғ, дара
Савлат тўкиб жимирлар.
Оҳ, ўлкам оқшомлари
Мунча ҳам сирлидирлар.

Рўзимат ДАМИНОВ.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг анжумани олдидан

МАЙПАРАСТ

Саодат Ҳасан МИНТО.

ҲИКОЯ

Қўрқоқлар ботқоқликдаги дарахтлар каби чириб ёта берадилар. Бизлар довюрак бўлишимиз керак.

Максим ГОРЬКИЙ.

* * *

—Иш тамом бўлди. Ёмғир ёғяпти. Юринг, кетдик,—деди Ҳалим соҳиб.

Биз пиёда юра бошладик. Ёмғир шивалаб ёғарди. Бошимни турли-туман хаёллар чулғаб олган, лекин икки кўзим йўлда: лой тўлиб қолган ўйдим-чуқурларга тушиб кетмаслик эҳтиётини қилиб кетаётганимни биламан. Ҳалим соҳибнинг овози эшитилиб қолди. Қарасам, у бир дўконнинг похол томи тагида туриб олиб қўли билан мени чақирипти. Мен тез-тез юриб унинг олдига бордим. Шундоқ дўконнинг ёнгинасидаги тупроқ супада бир одам ифлос темир товада балиқ қовуряпти. Унинг ўнг томонида, дўконга кираверишда пон сотувчининг кичик дўкони бор экан.

—Манави «хитойлар ғори»,—деди Ҳалим соҳиб дўконнинг ланг очиқ эшигига маънодор ишора қилиб.

Мен унинг муддаосини тушунчим ва кулимсираб дедим:

—Қиттай қилмоқчимилар?

Ҳалим соҳиб билан дўконга кирдик, остонага қадам қўйдиму юзимга нам ҳаво урди, хонани шаробнинг ўткир ҳиди димоғимни тешиб юборай деди. Хонада ўн-ўн беш нафар одам майхўрлик қилиб ўтиришарди.

Хизматкор биз ўтирган ерга келди. Ҳалим соҳиб унга битта яримталик ва газаклар келтиришни буюриб бўлгач, менга мурожаат қилди:

—Ратан Чанд иккаламиз тез-тез бу ерга келиб турамиз. Кўпчилик оқшомларимиз шу паноҳгоҳда ўтади. Хўш, бу жой сизга маъқул бўлдими?

—Тузук, бинойидек...—дедим мен хонани кўздан кечириб чиқарканман.

—Ратан Чанд бу ерни «хитойлар ғори» дейди. Сиз ҳам қиттай қиласиз-а?

Аслида ичишга ҳеч қаршилигим йўқ эди. Аммо қамоқдан чиққанимга бир ой энди бўлган. Шунинг учун ҳозир шароб менга зарардан бошқа нарса келтирмасди.

—Ўзингизда қолар гап йўқ «Катта хонадон» меъдамни ишдан чиқариб юборган. Чамамда, беш-олти кун парҳез қилганим маъқул,—дедим мен унга.

—Дарвоқе, катта моликларимизнинг таърифига сўз йўқ,— деди Ҳалим соҳиб истеҳзо билан.—Сизнинг қафас қуши эканлигингизни нақ унутаёзибман. Бир-биримизни кўрмаганимизга ҳам анча бўлди, эсиз, эсиз, нахотки ичмасангиз?!

Шу аснода хизматкор шароб, икки шиша содали сув, стакан, қовурилган балиқ олиб келди-да, тахта устига қўйди.

Хонада шундай ғаму андуҳ, ҳазинлик ҳукм сурардики, юрагим орқамга тортиб кетди. Шаробнинг ўткир ҳиди эса, таъбимни баттар хира қилди.

—Хафа кўринасиз, келинг, озроқ ичинг сиз ҳам.

—Узр, Ҳалим соҳиб. Ўзи кўнглим анчадан бери яримта эди, бундан кейин ҳам тузук бўлмайди.

—Хўш, бу паришонлик, тушкунликнинг боиси нима? Қўйсангиз-чи, оғайни, бунақа хаёлларни!

—Мен умидсизликка тушиб қолганман. Қамоқхона куч-қувватдан ҳам қолдирмади. Энди мен на зиндон ва на уйнинг чордевори инсонга бирон бир сабоқ бера олмаслигига ишондим. Лекин шундай экан, хўш, бу ватанни озод кўрмоқчи бўлиб қалблари талпинаётган ва изланишда бўлган кишиларга ким тасалли бахш эта олади? Мана шу саволга жавоб топмай қийналаман. Маъюслигимнинг сабаби ҳам шу. Озодлик, оҳ! Озодликнинг таъми нақадар лазиз бўлиши бир худога аён! Озод халқлар ҳақида ўқиганларим менга афсона бўлиб туюлади. Бизларга ҳам озодлик меваси насиб бўлармикин, деб ўзимга ўзим савол бериб кўраман, аммо жавоб топа олмайман.— Ватан раҳнамоларга муҳтож,— ўз фикрини изоҳ қилди Ҳалим соҳиб, — ҳозир Ҳиндистон анчагина уйғонган...

—Тўғри, бироқ ўша раҳнамолар қачон ва қаердан топилади? Бизга раҳнамолар керак, лекин кўпчилик олдида калака бўладиган раҳнамолар эмас. Ватанимизга ягона раҳнамо: яланғбош, яланғоёқ, чийгани кийими,ю, егани овқати йўқ, аммо юрагида ўти бор, жўшқин фикр раҳнамо керак.

—Ҳалим соҳиб, бу ўзи қанақа суҳбат бўляпти?!—деди хонага кирган бир жаноб. Унинг келиши суҳбатимизни бўлган эди. Ҳалим соҳибнинг орқасида турган бояги одам катта-катта кўзларини менга тикди. Сўнг савағичдан тўкилган курсини олиб ёнимизга ўтирди.

—Бугун бир оз кечикиброқ келдингиз, ёмғир ёққанлиги учунми?—сўради Ҳалим соҳиб.

—Йўқ, барвақт келгандим. Овқатнинг ярмини наридан бери еб, соқол олдирганни кетгандим,—деди-да, нарироқда турган хизматкорга буюрди: — овқатнинг қолганини олиб кел!

—Бу ёкнинг исми шарифлари Гулзамонхон,—деди Ҳалим соҳиб бояги одамга ишора қилиб.—тетик фикрли, юрагида ёли бор йигит. Бу кишининг гапини эшитган сайин эшитгинг келади.

Сўнг мени кўрсатиб деди:

—Бу киши эса, менинг қадрдон дўстим бўладилар, яқинда сиёсий сабабларга кўра икки йил қамоқда ётиб келдилар.

—Пешоварда биринчи мартаба бўлишингизми? — сўради у менга қўл узатаркан.

—Ҳа...

Ҳалим соҳиб стаканга шароб билан содали сувдан қуйиб аралаштирди-да, Гулзамонхонга узатди. Гулзамонхон бир нафасда бетакаллуфлик билан уни сипқариб юборди. Кўйлагининг енги билан мўйлабини артар экан деди:

—Ҳали Ҳалим соҳибга айтган гапингизнинг охирги ибораларига мен ҳам беихтиёр шерик бўлиб қолдим. Бас, маълум бўлдики, сизнинг дилингиз ҳақиқатга мойил экан.

—Кошкийди тахминингиз ҳақиқатга айланиб қолса! Аслини олганда, мен ўзимни тўғри йўлни топа олмайдиган бир гумроҳ деб ҳаёл қиламан,—деб жавоб бердим.— Эҳтимол, менинг гапларимда бир оз жон бордир,—лекин ўзимда жон қолмаган.

—Бу қанақаси бўлди? Бу қанақаси бўлди?—дея у хизматкор келтирган шиша, стакан ва содали сувни бирин-кетин териб чиқди. — Сиз ҳали ёшсиз, навқиронсиз. Шундай бўлгач, бу умидсизлик қаёқдан келиб чиқди?

—Нима учун шундайлигини билмайман, бироқ, эҳтимол бу саволга Ҳиндистоннинг ўтмиши билан ҳозирги куни жавоб бера олар.

—Нималар деяпсиз?! Ўтмишнинг бизга нима алоқаси бор? Ҳозирги кун бизнинг ўзимизники. Лекин сиз ундан нима учун умидсиз бўласиз?

Гулзамоннинг қип-қизил кўзлари лангиллаб турган темирдек, менинг кўксимни ёриб кирмоқда эди. Унинг савол бериш услуби шу қадар жасурона ҳамда қилич тиғидай ўткир эдики, мен чўчиб кетдим.

—Зулм бепоён маълумлар нотавон—мана шу ҳозирги кунимиз аҳволи. Шундай бўлгач, нечун умидсизланмайлик?—дедим мен фикримни тугатишга ошиқиб.

Гулзамон стакандаги шаробдан оғзини тўлдириб беш-олти қултум ичди-да: «Зулм, маълум» деб ғулдиради.

—Тўғри!—деди у.—Лекин мен ҳеч умидсизланмайман.

—Нега?—сўрадим ҳайратланиб.

—Чунки, мен маълум эмасман...—шундай деди-да, шишанинг оғзига оғзини қўйиб кўз очиб юмгунча уни бўшатди.

—Ие, мантиқ қаерда қолади?—сўрадим мен.

—Мантиқ ўз-ўзидан равшан. Мен мазлум эмасман, чунки менга зулм қилиш учун ҳеч кимга йўл қўймайман. Тўхтанг, мазлум деб ўзи кимни назарда тутяпсиз ўзингиз?

—Мазлум? Мазлум деб шундай одамни айтадиларки, у ишлайди, аммо қорни тўйиб овқат емайди... Мазлум, бу шундай одамки, у ўз ҳуқуқини баланд овоз билан талаб қилади, аммо унинг овози чиқар-чиқмас бўғиб ташланади...

—Нотўғри!

Бу қисқа, аммо болға зарбидай кескин жавобни эшитиб тутоқиб кетдим:

—Мундоқ сиз ҳам гапирсангиз-чи!—дедим мен Ҳалим соҳибга маъюс қараб туриб. У шаробни ичиб бўлиб индамасдан бизнинг суҳбатимизни тинглаб ўтирарди.

—Мазлум ва золим!—Гулзамонхон мингирлаб қўйди ва бирдан баланд овоз билан деди:—Бир стаканда шароб, иккинчисида сув. Хўш, буларнинг ўртасида нима фарқ бор?... Қани айтинг-чи, шароб солинган стаканда сувнинг ўзи қолсин учун нимани олиб ташлаш керак бўлади? Мазлум ҳам инсон, турган гапки, сиз буни биласиз.

—Балли.

—Бир одам зулм қилади, иккинчи одам эса ўз устидан зулм қилишларига йўл қўяди. Бир томонда зўрлик—куч, иккинчи томонда розилик, яъни ожизлик. Агар розилигу ожизлик бўлмаганида эди, турган гапки, зулм ҳам бўлмасди. Ўшанда на золим қоларди ва на мазлум. Тўғри-ку а?

—Гапингизни давом эттираверинг, —дедим мен майпарастнинг назариясига қизиқиб.

—Нақадар таажжубки, улар ўзларининг мурда ранг юзлари билан бизни қўрқитадилар, бизлар эса қўрқамиз. Улар скелет қўлларини пахса қилиб, бизларнинг кенг бағримизга хавф солмоқчи бўладилар, биз эса, чиндан ҳам қўрқиб кетамиз. Қўлларини, қонини сармоя ва ҳирс қуритиб қўйиб, бошқаларнинг қўли билан иш кўрувчилар юрагида исён ёлқинлари мавж урган навқирон йигитларга чангал солсалар, хўш, бунга ким айбдор?

—Улар бизни қўрқитадилар, уларнинг зулми жисмимизнинг ҳар бир аъзосини палаж қилиб қўйган сабабли биз ҳам қўрқавермиз. Улардан қўрқишимизнинг яна бир сабаби: истибдод бизни ёш бола қилиб қўйган. Сизнинг назариянгиз мутлақо мақбул эмас,—дедим мен.

Бу гапларни эшитиб Гулзамоннинг мўйлови титраб кетди, ўзининг бўртиб чиққан кўкрагига бир қараб қўйди-да, сўзлай кетди:

—Хайр, майли. Менинг назариям мақбул эмас, дейлик. Лекин биз ўйлашимиз керак, фикр юргизишимиз керак, ахир... Истибдод, жабр, зулм!.. Бу сўзлар заиф одамларга шунчаки ўзларининг номардлигини яшириш учун керак, холос. Нақадар кулгили янглишиш! Ўзларининг заифлигини бировларнинг зулми деб кўрсатиш, қаердан чиққан донишмандлик бу?! Бир номард худди хотин кишидек кўз ёш қилиб келади-да, «Фалончи уйимни эгаллаб олди»—деб дод-фарёд кўтаради. Ахир ўша одамнинг қўл-оёғи бутун, билагида кучи бор. Қаршилик қилишга ҳам қодир ажобтовур нафас олади.. Қани айтинг-чи, бу одам ер кўксида ҳунук бир доғ эмасми?... Ҳиндистоннинг уч юз эллик миллион аҳолиси бор. Одам чунонам кўпки, худди мўр-малах дейсиз. Ўзингиз айтингчи, шунча одам устидан қанча одам ҳукмронлик қилади? Ҳакимлар жуда кам, улар саноқлик... Ватанимизни туман каби даҳшат чулғаб олган. Уни тарқатиб юборинглар, ҳамма нарса очиқ-ойдин ва равшан бўлиб қолади.

—Демак, сизнинг фикрингизча ватанимиз бошига тушган мусибатларнинг бирдан бир сабаби қўрқинч экан-да?—дедиму, ўзимни бир ёш боладек ҳис қилдим.

—Албатта,—деди баланд овоз билан Гулзамон,—қўрқинч туфайли вужудларингизни ланжлик қамраб олган. Ҳиндистоннинг бошига тушган мусибатларнинг сабаби ана шу ланжликда бўлса-да. бу бахти қоралиннинг ҳокимларнинг жабру истибдодига тункашнинг нима ҳожати бор? Улар сизнинг қўрқинчингиз билан тирик. Қўрқоқликни бас қилинг, улар ўзидан ўзи йўқ бўлиб кетади. Қуёш чиққанда зулмат чекинади. Гапимга тушуняпсизми?

—Ҳа.

—Ундай бўлса боринглар! Ухлаб ётган биродарларингизни турткилаб уйғотинглар-да, уларга шундай денглар: билакларингизда куч-қувват жўш уради, сизлар ҳаттоки филлар билан ҳам уришишга қодирсиз. Сизларда куч-қувват жуда кўп, лекин бундан ўзларинг бехабарсизлар. Билакларингиз шундай кучлики, энг қаттиқ темирни ҳам эга олади,—дея уларни уйғотинглар!

Шундай деди-ю, ўрнидан турди, сигаретани ўт олдириб деди:

—Менга ижозат, уйга қайтай, эрталаб ишга боришим керак. Хўп, Ҳалим соҳиб, энди бизга рухсат..

—Ҳа, ҳа.. Эртага яна учрашамиз,—деди Ҳалим соҳиб худди қаттиқ уйқудан уйғонган одамдай кўзларини уқалаб.

Мен унинг қўлини маҳкам сиқиб хайрлашдим. Эртасига Пешовардан жўнаб кетдим. Бир неча кундан кейин у ерда сиёсий сабабларга биноан ҳукумат билан халқ ўртасида муносабат кескинлашибди-ю, ҳарбий ҳолат эълон қилинибди.

Бир куни эрталаб ювиниб бўлиб янги газета келган экан, олиб кўриб, биринчи саҳифадаги қуйидаги хабарга кўзим тушди:

«Пешовар. Бугун эрталаб аскарлар тушган зерҳли автомобиль тинчлик ўрнатиш учун шаҳар кўчаларини айланиб юрган пайтда бир майдонга тўпланган халойиққа дуч келди. Аскарлар халойиқни тарқатиб юбориш учун ўт очдилар. Бир неча киши ўқ еб йиқилди. Одамлар тирқайлаб қоча бошладилар. Шунда бир йигит кўркини нафратини намойиш қилиб, учиб келаётган ўқларга қарши югурди. Зерҳли автомобилга етгунча пайдарпай бир неча ўқ кўкрагига келиб тегди. Лекин ярадор йигит кўкрагидаги оғриққа парво қилмай югуриб келиб, ўзини зерҳли автомобиль урди ва унинг бир неча баҳира ўқ юборди. Бу иш кўз очиб юмгунча юз берди. Зерҳли автомобиль портлаб кетди. Қаҳрамон йигит тилка-пора бўлди. Халқ қаҳрамон йигитнинг исми Гулзамонхон...»

Гулзамонхон! Газета қўлимдан тушиб кетди. Демак ўша Гулзамонхон ҳалок бўлибди. Шояд унинг қони бизни кўп йиллар давомида қўрқинч ва даҳшатдан халос этса. Шояд!!!

Урду тилидан З. АШ...

ОПЕРАТОРЛАР

ЖАНГОВАР ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

—Жангчиларнинг ҳаво мудофаасига қарши жанговар навбатчиликка ўтишлари учун қоида ҳали яратилганча йўқ. Мамлакатимизнинг ғарбий чегаралари мусаффо осмони мудофаачиларининг хизмати баъзан жўшқин, баъзан нотинч ўтмоқда.

Бу гапларни менга радиолокацион станциянинг офицери старший лейтенант Афзал Зуфаров айтди. Юқоридаги хулосалар билан келишишга тўғри келади. Чунки, навбатчилик қилаётган ҳар бир оператор аппарат хонасига киргач, қандайдир ҳаяжонга туша бошлайди.

Мисол учун Владимир Ломакинни олайлик. Радиостанциянинг қоп-қоронғи хонасида у кўкрагига микрофон гарнитурасини кийиб олиб, наушникнинг қоп-қора раковинасини қаттиқроқ қисади. Унинг ёнида эса солдатларнинг устози коммунист Зуфаров жанговар постда турибди.

Владимир Ломакин командирнинг барча ҳаракатларини синчковлик билан кузатади ва уларни сездирмасдан қайтаради. Бу сафар мураккаб шароит вужудга келди. Экран худди тўлиб кетган трамвайни эслатарди. Ҳар томондан нишонлар пайдо бўла бошлади. Нима бўлаётганини тушуниб бўлмасди.

Лекин, ишнинг кўзини биладиган оператор худди мўъжизакордек маълумотларни кетма-кет эшиттириб турарди, уларни фақат ёзиб олишга улгуриш керак, холос.

Ҳаммадан ҳам Ломакин офицернинг хотиржамлигига, тезкорлигига қойил қоларди. Афзал кўпгина нишонларнинг баландлигини бошқа координатлар билан бирга, худди китобдан ўқиётгандек айтар эди.

Владимир ўз устози каби ишлашга уриниб кўрди. Биринчи, иккинчи маълумотларни тўғри берди. Кейинги иккитасини нотўғри айтди. Улардан биттасини топди. Ундан олдинги нишон эса ғойиб бўлди. Жангчи ҳаяжонлана бошлади. Планшетда унинг доклади бўйича чизилган расмларни тушуниб бўлмасди. У худди мактабгача ёшдаги боланинг чизган расмига ўхшарди.

Сиз нега шошасиз,—офицер Зуфаровнинг хотиржам товуши эшитилди.—Операторлар худди хирурглар каби хотиржам ва ишбилармон бўлишлари керак. Албатта, хотиржамлик деганда у беғамликни ва беларволикни тушунмасди. У бунга йўл қўйиши мумкин ҳам эмас. Афзал бепарво кишиларни ёмон кўради. У ўз касбининг устаси, иродали йигит. У ўзининг бутун иродасини жанговар вазифани ҳал этишга бўйсундира олади. Шунинг учун ҳам у команда пунктига хабар қилган докладларида бўшлиқлар йўқ.

Ломакин ҳам командири каби ишлашга ҳаракат қиларди. Лекин иложи қанча... Агарда старший лейтенант қизиққон одам бўлганда, Ломакин жуда кўп гап эшитган бўларди. Лекин офицер ўз қўл остидаги жангчининг камчиликларини сезмаётгандай, унга ишонч билан, қатъий гапирарди:

—Хафа бўлманг, сиз «местник»лардаги импульсни кўряпсизми, азимут 320, узоқлик... маълумотларни бера бошланг. Ана шундай...

Владимир Ломакиннинг вужудини командирга нисбатан бўлган илиқ ҳурмат туйғулари эгаллаб олди. У офицерга миннатдорчилик сўзларини айтишга иймманди. У бутун куч ва қувватини ўқишга ва хизматга сарфлашга аҳд қилди. Ўз устида қунт билан ишлай бошлади. Жанговар техникани чуқур эгаллади. Нишонни мўлжалга олиш принципларини, уларни энг узоқ масофаларда ҳам кўра олишни ўрганди.

Ҳозир Владимир Ломакин биринчи класс мутахассис. У ўз мутахассислигини яхши эгаллаганлиги учун уни бўлим командири қилиб тайинлашган. У бунинг учун Афзал Зуфаровдан чин қалбидан миннатдор. Чунки у совет осмонининг хушёр посбони—операторлик касбини Афзал Зуфаровдан ўрганган.

Бир сўз билан айтганда старший лейтенант Афзал Зуфаров Совет Армиясининг илғор офицери. Шу кунларда бўлинмадаги барча коммунистлар билан бир қаторда, Афзал Зуфаров ҳам шахсий составнинг ҳарбий билимни эгаллашда юқори кўрсаткичларга эришиши учун курашига раҳбарлик қилмоқда.

Ф. ЛОБЗИН.

ДАСТЛАБКИ МАОШ—ВЬЕТНАМГА

Биз Тошкент шаҳридаги Октябрь район пишчеторгига қарашли 126-магазин филиалларидан биридамиз. Бўйдоргина, қорачадан келган бир ўспирин қўли-қўлига тегмай гоҳ у харидорнинг, гоҳ бу харидорнинг ҳожатини бажо келтирмоқда. Танишдик. У Тошкентдаги 1-ўрта мактабнинг 9-синф ўқувчиси Асомиддин Нуриддинов экан.

Ҳайратланиб, магазин дирекциясига кирдик. Магазин мудири Салоҳиддин Нажмиддиновдан ўқувчиларнинг сотувчилик қилиши ўринли бўлармикин, деб сўраган ҳам эдикки, у бу саволни гўё олдиндан кутган кишидай «жуда ўринли савол» деди.

— Лекин ҳамма гап шундаки, — сўзида давом этди у,— бизнинг магазинимиз коллективи район мактабларида политехника таълимини йўлга қўйишда, хусусан ўқувчиларда савдо ишига кўникма ҳосил қилишга озми-кўпми ёрдам бериб келади. Ҳар йили ёзги каникул пайтида магазинимиз филиалларига район мактабларидан юқори синф ўқувчиларини мавсумли ишга таклиф қилиб турамиз. Мана бу йил ҳам беш ўқувчи сотувчилик касбини эгаллаяпти.

Магазин мудири шу гапларни айтди-ю, беш киши имзо чеккан мактубни кўрсатди. Унда шундай сўзлар ёзилган эди:

«Биз 1 ва 132-мактабларнинг саккизинчи ва тўққизинчи синфларида ўқиймиз. Ҳали балоғатга етганимизча йўқ. Бироқ, шундай бўлса-да, биз жисмоний меҳнатга лаёқатли ўспиринлармиз. Аммо қаерга бормайлик, оғир ишларга бизни қабул қилишмасди. Каникул пайтида бирор корхонада ишлаш ниятимиз бор эди.

Октябрь район пишчеторгига қарашли 126-магазинда эса бизни яхши қабул қилдилар. Ҳар биримиз тажрибали сотувчиларга бириктиб қўйилдик. Бутун ғайратимизни сарфлаб ишладик. Коллектив олдида юзимиз шувут бўлмасин дердик-да. Бунинг устига...».

Ўқувчилар кўпдан бери ўзлари сир тутган орзусини рўёбга чиқариш ниятида эканлар. Улар «бизни боқишга қодир бўлган ота-оналаримиз, ака-опаларимиз бор, биринчи маошимизни яхшиси Америка империалистларининг ёвузларча агрессиясидан жабр тортган ва ҳозир ўз ватанининг озодлиги учун мардона курашаётган Вьетнам халқига ёрдам фондига жўнатсак» дейишяпти.

— Ўқувчиларнинг бу нияти мени ҳам шоshириб қўйди, — дейди Салоҳиддин ака. — Дастлабки ой тугагандан кейин ҳамма қатори болаларга ҳам табель ёзиб, иш ҳақи учун ведомость тўлдириб бердим. Бир куни қарасам, ўқувчилар иш ҳақини олишмасдан, ведомостни қайтариб жўнатишибди. Буниси ҳам камлик қилгандай райпишчеторгга мана шу қўлингиздаги аризани кўтариб боришибди.

Аризани коллектив йиғилишида муҳокама қилдик. Йиғилишга эса ўқувчиларнинг ота-оналарини, ака-укаларини таклиф этдик. Ҳаммаси — район пишчеторгининг директори ўртоқ Ҳамидулла Ҳасанов ҳам, ота-оналар ҳам аризанинг нақадар ватанпарварлик, интернационализм ғоялари билан суғорилганини таъкидлаб, ўқувчиларнинг ташаббусини маъқулладилар.

Беш нафар тошкентлик ўқувчининг курашаётган Вьетнам халқига юборган биринчи маоши жами 377 сўм 66 тийиндангина иборат. Лекин бу ташаббус, бу қарор қанчалик мақтовларга, таҳсинларга сазовор эканлигини ана шу беш нафар ўспирин олдин қандай тушундийкин? Шуни билгимиз келарди. Шу боисдан ҳам уларнинг ўзларига сўз бераётирмиз.

Асомиддин НУРИДДИНОВ: Биз курашаётган Вьетнам халқига бутун дунёдаги барча соф виждонли кишилар қанчалик маънавий мадад бераётганидан хабардормиз. Бу ҳақда деярли ҳар куни дарс пайтларида, ёки дарсдан сўнг ўзаро суҳбатлашиб қолардик. Лекин биз, мактаб ўқувчилари, вьетнамлик дўстларимизга маънавий мадад бериш билан бирга моддий жиҳатдан қандай қилиб кўмаклашиш мумкинлиги тўғрисида кўп бош қотирардик. Бир куни, ҳали каникул бошланмаган эди, 126-магазин мудири Салоҳиддин ака Нажмиддинов мактабимизга бориб қолди. У юқори синф ўқувчиларининг йиғилишида савдо ходимларининг иши шарафли иш эканлигини, магазинга эса ёз мавсумида юқори синф ўқувчилари бориб ишлаши мумкинлигини айтди. Бундай қулай фурсатни қўлдан бермаслик керак эди. Ахир, биз бешовимиз вьетнамлик дўстларимизга моддий ёрдам бериш истагини кўнгилга тугиб қўйган эдик-да.

Абдужалил ТЎРАЕВ: Каникул бошланиши биланоқ магазинга ишга тушдик. Ҳаммамизнинг мақсадимиз, сиримиз битта эди. У ҳам бўлса курашаётган Вьетнамга иложи борича кўпроқ моддий ёрдам кўрсатишдан иборат эди. Ахир, тарихчи домлаларимиз ўргатганидек, биз интернационалчилармиз.

Шукрулло ТОЖИЕВ: Совет ёшлари ленинчи ёшлардир. Бизнинг доҳийимиз Владимир Ильич Ленин интернационалчи бўлганлар. Ёшлар ҳам доҳиймизнинг касб-корини эгаллаб олиш учун интиляптилар. Биз ўз тенгқурларимиздан орқада қолишни истамадик. Курашаётган Вьетнам халқининг чақирилмаган «меҳмон» — Америка империалистларига қарши мардона курашини моддий жиҳатдан қўлимиздан келганча қўллаб-қувватлашга аҳд қилиб қўйган эдик.

Акбар НУРИДДИНОВ: Ҳаммамизнинг ниятимиз битта эди.

Бахтиёр ИЛҲОМОВ: Ўртоқларимнинг сўзларига биттагина қўшимча киритишим мумкин. Биз барча совет кишилари, ер куррасидаги барча тинчликсевар кишилар каби инсонпарвар, ватанпарвар, интернационалчи бўлиб етишишни истаймиз. Бизнинг дастлабки маошимиз курашаётган Вьетнам халқига жўнатилганлиги ҳамма нарсадан ҳам кувончли деса бўлади. Биздай ўқувчилар Ватанимизда кўплаб топилса керак. Улар ҳам, албатта, дастлабки маошини тинчлик иши учун, тараққиёт учун, миллий озодлик учун курашаётганларга ҳадя қилсалар ажаб эмас.

Ҳа, илгарилари ўспирин кўлидан иш келиб, дастлабки иш ҳақи олган куни ота-онасига, ака-укаларига, опа-сингилларига, қолаверса, қариндош-уруғларига совға-салом, сарпо олиб келарди. Лекин бугунги тўкчилик замонада совет кишилари бошқа бир анъанани бошлаб бердилар. Халқимиз фарзандлари дастлабки маошларини тинчлик иши учун, тараққиёт учун, озодлик учун кураш йўлида мардона жанг қилаётганларга ҳадя қилишяпти, дастлабки маошдан мактаб ўқувчиларига ўқув қуроллари олиб беришяпти. Масалан, ўша 126- магазин мудири Салоҳиддин Нажмиддинов «Юксак савдо маданияти учун» деган брошюрасининг гонорарини Вьетнамга ёрдам фондига юборган эди. Шу жиҳатдан тошкентлик ўқувчилар дастлабки маошини Вьетнамга, империализм кучларининг агрессив кирдикорларига қарши мардона курашаётган вьетнамликларга юборишгани ҳам ўша одатимиздан.

Б. ЮСУПОВ,
В. МАҲКАМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Суратда: (чапдан ўнгга) Абдужалил Тўраев, Шукрулло Тожиев, Бахтиёр Илҳомов, 126-магазин мудири Салоҳиддин Нажмиддинов, Акбар Нуриддинов, бош сотувчи Жалолиддин Раҳмонбердиев ва Асомиддин Нуриддиновлар. И. Глауберзон фотоси.

АЛЮМИНИЙДАН ИШЛАНГАН АВТОБУС

ТАСС мухбири хабар беради: Ригадаги автобус тажриба заводининг экспериментал цехида алюминийдан автобус тайёрланди. Кузовнинг нуқул алюминийдан пайвандлаб ишланлгани учун машинанинг вазни анчагина камайди. Бунинг натижасида қўшимча равишда яна 250 килограмм юк ташиш мумкин.

Кумушдек товланувчи автобус синов рейсига чиқди.

КАМБОДЖА РАДДИЯСИ

ПНОМПЕНЬ, 19 август. (ТАСС). Камбоджа информация министрлиги эълон қилган баёнотда Вьетнам Демократик Республикасининг авиацияси гўё Камбоджа аэродромларидан фойдаланяпти, деб Американинг ЮПИ агентлиги айтган гаплари қатъий рад қилинади. Информация министрлиги бу гапни «Америка пропаганда хизматининг янги уйдирмаси, Камбоджа бетарафлигига путур етказишга ҳамда тинч ва бетараф Камбоджага қарши ҳарбий операциялар бошлаш мумкинлигига жаҳон афгор оммаси фикрини тайёрлашга қаратилган методик пропаганда кампаниясининг таркибий қисми», деб атаган.

ПЛАНЕТАМИЗДА

КУРАШАЁТГАН ВЬЕТНАМ ШИОРЛАРИ

ХАНОЙ, 19 август. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикасининг матбуотида август революциясининг 23 йиллигига (19 август) ва республика мустақиллик кунига (2 сентябрь) бағишланган шиорлар эълон қилинди. Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, бу шиорлар Вьетнам халқи, ишчилари, деҳқонлари ва армиясини миллий халоскорлик ва социализм қуриш йўлида Америка агрессорларини тор-мор этиш учун барча куч-қувватларини сарфлашга чақиради.

Шиорларда Қўшма Штатларнинг агрессиясига қарши курашда Вьетнамга қимматли мадад ва ёрдам кўрсатаётганликлари учун қардош социалистик мамлакатларга қизғин миннатдорчилик билдирилади, социалистик мамлакатлар ўртасида марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми негизидаги бирдамликка чақирилади. Шунингдек бу шиорларда Вьетнам халқининг одилона курашини қўллаб-қувватлаётганликлари учун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатига, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларига, ер куррасидаги барча тинчликсевар кишиларга миннатдорчилик изҳор этилади.

ТРАНСЭРОН ГАЗ ҚУВУРИ ҚУРИЛИШИ

ТЕҲРОН, 19 август. (ТАСС). Трансэрон газ қувури шимолий участкаси қурила бошланди. Эрон гази ана шу қувур орқали Совет Иттифоқига келади. Саве шаҳридан Астарага қадар 495 километр масофани ўтиб борувчи бу участка совет мутахассислари ёрдамида қурилмоқда. Эрон пойтахтининг эҳтиёжларини қондириш учун мазкур газ қувуридан Теҳронгача 112 километрли тармоқ қувур ҳам ётқизилади.

Эрон газеталари газ қувури қурилишида қудратли совет техникасидан фойдаланилаётганлигини таъкидлаб ёзмоқдалар.

МУВАФФАҚИЯТСИЗ УРИНИШ

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). Қўшма Штатларнинг ер теварагидаги турли орбиталарга «Атлас» ракеталари ёрдамида 12 йўлдош учирмоқчи бўлиб қилган уриниши муваффақиятсиз тугади. АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг вакили шуларни билдирди. Унинг сўзларига кўра, ракета Калифорния штатидаги Ванденберг ҳарбий-ҳаво базасидан учирилган. Лекин ракета атмосферанинг юқори қатламларига етгач «Аллақандай инженерлик носозликлари юз берган бўлиши мумкин». Ҳарбий-ҳаво кучларининг вакили «учирилган йўлдошлардан биронтасининг фаолиятини тасдиқловчи ҳеч қандай маълумот йўқ», деган.

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабар беришича, йўлдошлар ернинг ўлчамлари ва қиёфасини аниқлашга мўлжалланган.

Балагерга суиқасд қилинмоқчи бўлди

ПАРИЖ, 19 август. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Санто-Доминогодан хабар беришича, кеча Доминикана Республикаси президенти Хоакин Балагер жонига суиқасд қилинмоқчи бўлинди. Суиқасд қилувчилар Ла-Романа шаҳридаги мактаб биносини очиш маросимида бомба портлатдилар. Бу маросимда қатнашган президент Балагер бомба портлашидан зарар кўрмади.

ИҒВОГАРЛИКЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚОҲИРА, 19 август. (ТАСС). Кеча Сувайш каналининг шимолий қисмида Исроилнинг 2 қирувчи самолёти Бирлашган Араб Республикаси осмонига бостириб кирди. Расмий ахборотда кўрсатилишича, чегарани бузиб кирган самолётлар зенит тўпларининг ўти билан қувиб юборилган.

АММОН, 19 август. (ТАСС). Кеча Исроил қўшинлари Иордания территориясига қарата кун давомида икки марта ўт очганлар. Король Ҳусайн кўпригидан шимолдаги территория милтиқ-пулемёт ва тўп ўқига тутилган. Расмий вакилнинг айтишича, Иордания қўшинлари жавоб ўти очганлар.

АММОН, 19 август. (ТАСС). Бугун тонг саҳарда Исроил территориясидан туриб Иорданиянинг Иордан дарёси водийси шимолий қисмида жойлашган Алманшия қишлоқчасига милтиқ-пулемёт ва тўпдан ўқ ёғдирилди. Иордания қўшинлари жавоб ўти очдилар. Отишма 45 минут давом этди.

Қурол почта орқали ҳам юборилмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). Қўшма Штатларда хусусий кишилар ихтиёрида бўлган қурол-яроғлар жуда кўпайиб кетди Станфорд университети ҳузуридаги илмий-тадқиқот институтининг маълумотларига қараганда, Америка гражданлари сотиб олган ўқ отиш қуроллари 200 миллион донага етади.

АҚШда қурол сотиб олишдан осон нарса йўқ. Агар қурол магазинига пул юборилса, магазин қуролларни ҳатто почта орқали ҳам юбораверади. Шу сабабли АҚШда қурол ишлатиб одам ўлдириш ва таловчилик қилиш йилдан-йилга кўпайиб бораётганлигига таажжубланилмаса ҳам бўлади.

АФҒОН ХАЛҚИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ҚОБУЛ, 19 август. (ТАСС). Дўст Афғонистон халқи яқинлашиб қолган байрам — ўз мамлакати миллий мустақиллигининг 50 йиллигига қадам қўйишини маориф соҳасида янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Байрам арафасида Афғонистонда 23 ўрта мактаб ва 4 лицей қуриб битказилди. Учинчи беш йиллик (1967-1972 йиллар мобайнида мамлакатда ўрта мактабларнинг ўқувчилари 61 процент, лицейларнинг ўқувчилари эса 65 процент кўпаяди.

Афғонистонда биринчи политехника институтининг очилишига саноқли кунлар қолди. Бу институт Қобулда Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилмоқда. 1700 киши таълим оладиган бу институт миллий кадрлар тайёрлаб чиқарадиган асосий ўқув юрти бўлади. Институт химия, нефтни қайта ишлаш ва бошқа соҳаларда ишлаш учун, яъни мамлакатнинг ривожланаётган экономикаси учун катта аҳамият касб этаётган саноат тармоқларига зарур бўлган мутахассислар тайёрлаб чиқаради.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Шу кунларда Тошкентда Польша радио ва телевидениесининг эстрада оркестри санъаткорлари гастроль концертлари бермоқда. Суратда: (чапдан) оркестрнинг хушовоз хонандаси Данута Рин қўшиқ ижро этмоқда. (Ўнгда) оркестрнинг чиқиши.

Л. Глауберзон фотолари.

ОБ-ҲАВО

Бугун Ўзбекистон районларида ҳавонинг бир оз булутли ва қуруқ келиши кутилади. Шимоли-шарқдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Дашт районларида шамол тезлиги 12 метрга етади. Чанг-тўзон кўтарилади. Иссиқлик 32-37 даража бўлиб, жанубда 40 даражагача кўтарилади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлади. Шимоли-Шарқдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 33-35 даража иссиқ бўлади.

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — С. Юдаков. Симфоник оркестр учун поэма-рапсодия, 9.50 — «Бўка ва Матчоҳ районлари пахтакорларининг мусобакаси» (тож.), 11.15— «Идеология ва ҳаёт», 11.25 — Чолғу куйлари, 12.15 — Қўшиқлар, 13.30 — Чет эл композиторларининг енгил куйлари, 16.10— В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Ленин даҳоси билан» (кантата), 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00— «Ватан ҳақида сўз» (рус.), 18.00 — «Партия етакчи» (рус.), 18.10 — С. Ляпунов Украина темаларидаги рапсодия, 18.40 — Спорт (рус.), 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» (радиожурнал), 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт (республика пахтакорларининг талабларига мувофиқ), 22.20 — Қўшиқлар, 22.40 — Шеърият кутубхонаси. 23.15 — Концерт

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 — **Кўрсатишлар программаси,** 19.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 19.10 — **Концерт,** 19.50 — **Телеянгиликлар.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **Қум соат** (болалар учун телеспектакль), 19.45 — **Ёшлигимиз — экранда** («Ёшлик» студияси). 20.20 — **Эстрада қўшиқлари халқаро фестивали** (иккинчи бўлим).

Ўзбек тилида: 21.15 — З. Обидов. **Ҳиндистон наволари** (шеърият мухлисларига), 21.35 — **Беш йиллик муддатидан илгари,** 21.55 — **Концерт** (Сурхондарё область Бойсун маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида), 22.35 — **Хевсур қиссаси** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Москва ҳақида** (ҳужжатли фильм, ўзбек тилида), **21.10—Ака-ука Ершовлар** фильм-спектаклнинг иккинчи серияси, (рус тилида).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 21/VIII да **Нурхон,** 22/VIII да **Бағри тош.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Катта совриң — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 2 ярим, кеч 6 ва 9-15 минутда).

Соядаги одам — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун)

Яна севги ҳақида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бошқа ҳеч ким — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ҳамшаҳарлар—«МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади).

Соядаги одам — «ХИВА», НАВОИЙ номли.

Бошка ҳеч ким «ФЕСТИВАЛЬ».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

21, 22 август кеч соат 7 яримда

СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН
«Қайрат» (Олма-Ота) —
«Пахтакор» (Тошкент)
командалари ўртасида

ФУТБОЛ

26 август кеч соат 7 да
СССР кубоги учун
«Шахтёр» (Донецк) —
«Пахтакор» (Тошкент)
командалари ўртасида

ФУТБОЛ

29 август кеч соат 7 да

ФУТБОЛ БЎЙИЧА

Покистон (терма) —
«Пахтакор» (Тошкент)
командалари ўртасида

ХАЛҚАРО УЧРАШУВ

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ

ТЕЗ КУНДА

50-МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ

Янги бинода

11-ШАҲАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1968-1969 ўқув йилига

Қайта коммутациялаш, станциялар, подстанция ва тармоқлар бўйича саноат жиҳозларини монтажловчи электромонтёрлар: электрослесарлар, саноат вентиляцияси слесарлари мастер ёрдамчиси (йигирув ва бошқа машиналарга), **мастер ёрдамчиси** (тўқув станокларига) касбларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга 15 ёшгача бўлган 8, 10-синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати: электромонтажчилар учун — 2 йил, мастер ёрдамчилари учун (йигирув ва тўқув станокларига) 10-синф маълумоти билан — 1,5 йил, 8-синф маълумоти билан — 2,5 йил

Ҳамма қабул қилинганлар уч маҳал бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ҳужжатлар 25 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Физкультурная кўчаси, 8-уй (7, 9, 11, 14-трамвайлар, 2, 6-троллейбус ва 3, 6. 18, 23, 26 54-автобуслар). Телефон 5-06-80

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ

17 ва ундан катта ёшдаги **қизларни йигирувчи, тўқувчи, арқоқчи, съёмкачи, калава ўровчи, зарядловчи, тароқчи, троеткачи, лентачи, тикувчи, лаборантка, ўлчовчи, қабул қилувчи, ҳисобловчи, контролер, машинистка ва ошпазликка ўргатишга;**

17 ва ундан катта ёшдаги **йигитларни токарь, электромонтёр-слесар, сувоқчи, ғишт терувчи, дурадгор, прессчи ғилоф тайёрловчи, ранг тайёрловчи жабдуқчи касбларига ўргатишга**

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҳамда **юкчи, транспортировкачи фаррош ва қоровулларни**

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни тугатиб қайтганларни **мастер ёрдамчиси, раклист, гравер** касбига ўргатиш учун қабул қилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Комбинат қошида кечки икки сменали умумтаълим ишчи-ёшлар мактаби, кечки техникум, институтга кирувчилар учун тайёрлов курслари бор.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Физкультурная кўчаси, 6-уй, 4-хона (7, 9, 11, 14-трамвайлар, 2, 6-троллейбусларининг «Физкультурная» бекати).

«УЗАВТОРЕМОНТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЛЕНИНСКИЙДАГИ 6-АВТОРЕМОНТ ЗАВОДИ

ҳамма корхона, ташкилот, совхоз ва колхозлардан ЗИЛ-150, ЗИЛ-164, ЗИЛ-585 автомобилларини капиталь ремонт қилиш учун чекланмаган миқдорда

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртма 20 кун ичида бажарилади.

Адрес: Андижон область, Ленинск шаҳри, Крупская кўчаси, 57-уй.

ФАРҒОНА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТЕХНИКУМИга

Ўқитувчилик ишларига олий маълумотли мутахассислар: **техник механика, электротехника, тикувчилик саноати технологияси, бухгалтерия ҳисоботи, радиотехника бўйича,** шунингдек **радиотехника бўлими мудири ва ҳамма мутахассислик бўйича лаборантлар**

КЕРАК

Бошқа шаҳардан келганларга бир йиллик муддатда квартира берилади.

Мурожаат учун адрес: Фарғона район, Аввал қишлоғи.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҚОШИДАГИ «ГЛАВНЕФТЕСНАБСБЫТ»

Огородная кўчаси, 14-уйга

КЎЧИБ ЎТДИ.

(21-автобус, 4, 5-троллейбуслар).

Дон маҳсулотлари ва аралаш ем ишлаб чиқариш саноати министрлиги коллегияси, аппарати министр М. Н. Қурбоновга рафиқаси

Наталья Павловна ЧЕГОДАРНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь—В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88 Урганч 34—55

Б. № — 195. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 14943.